

Beretning 2025

Branchesubudvalget for Frø

København, april 2026

www.branchesubudvalgetforfroe.dk

Brancheudvalget for Frø

Vesterbrogade 4A
1620 København V

6124 0066

nem@lf.dk

Forord

Hermed er årsberetningen for 2025¹ klar. 2025 har i dén grad været præget af omvæltninger. (Frø-)verdenen er for altid ændret! Frøbranchen er (nødt til at være) forandringsparat!

Beretningen indeholder en beskrivelse af de vigtigste aktiviteter, som Brancheudvalget for Frø og dermed græsfrø-, kløverfrø-, havefrø- og roefrøbranchen (frøavlere og frøfirmaer) i Danmark, har arbejdet med/været udfordret af i året.

Beretningen indeholder udvalgte oversigter over strukturer, lovgivning og fondsarbejde. I sidste afsnit er der samlet en række tabeller med nøgletal for frøbranchen.

Vi håber at beretningen er til nytte for alle, der søger oplysning om frøbranchens forhold og virksomhed i Danmark.

Under afsnit 6 er der indsat en oversigt over anvendte forkortelser.

Beretningen kan findes her: [Brancheudvalget for Frø \(lf.dk\)](#)

Jørn Lund Kristensen
Formand 2025

Troels Prior Larsen
Næstformand 2025

Nils Elmegaard
Sekretariatschef

¹ Forsidebillede: Brancheudvalget for Frøs teknik-dag arrangeret af chefkonsulent Carl Høj Laursen den 8. oktober 2025 ved Hinne-
rup – her en tysk laser-maskine.
Alle fotos: Nils Elmegaard

Indhold

FORORD	2
1 ÅRET 2025 I FRØBRANCHEN	4
UDVALGTE BEGIVENHEDER 2025 – KRONOLOGISK	5
1.1 BERETNINGÅRET I HOVEDTRÆK	6
1.2 DET DANSKE AREAL OG UDBYTTE AF GRÆS- OG KLØVERFRØ	6
1.3 AREALET MED HAVEFRØ OG ANDRE ARTER MED FRØPRODUKTION.....	12
1.4 FORBRUGET AF GRÆSFRØ OG GRÆSMARKSBÆLGPLANTEFRØ I DANMARK.....	14
1.5 ØKOLOGISK FRØAVL	14
1.6 AFREGNINGSPRIS TIL FRØAVLERNE	16
1.7 DANMARKS MÆNGDEMÆSSIGE EKSPORT AF KLØVER- OG GRÆSFRØ	17
1.8 PRODUKTIONSUDVIKLINGEN I EU-27	18
2 LANDBRUGSPOLITISKE FORHOLD MED RELATION TIL FRØPRODUKTION	19
UDVALGTE DANSKE INTERESSEPUNKTER	19
2.1 FLOUR-PESTICIDER, PFAS, TFA – HVAD ER DET OG HVILKEN BETYDNING HAR DET?.....	19
2.2 ADGANG TIL (ANDRE) NØDVENDIGE PESTICIDER	22
2.3 FRØLOVGIVNING/PLANT REPRODUCTIVE MATERIAL (PRM).....	23
2.4 PRÆCISIONSPLANTEFORÆDLING/NGT	24
3 FORSKNING OG FORSØG, HERUNDER CLOSE TO ZERO	25
3.1 CLOSE TO ZERO	25
3.2 GUDP: PRÆCISIONSFRØAVL (2023-2026).....	27
3.3 GUDP: BIO4SEED (2024-2027).....	28
4 ARBEJDET I INTERNATIONALE FORA - COPA-COGECA, EUROSEEDS, ISF MV.	28
5 ADMINISTRATION, FONDE M.M.	31
5.1 BRANCHEUDVALGETS LEDELSE OG SEKRETARIAT	31
5.2 FRØAFGIFTSFONDEN	31
5.3 DANSK FRØ (MEDLEM AF BRANCHEUDVALGET FOR FRØ).....	32
5.4 FRØSEKTIONEN, L&F (MEDLEM AF BRANCHEUDVALGET FOR FRØ)	33
6 UDVALGTE FORKORTELSER	33
7 TABELBILAG	33
8 A TRIBUTE TO DENMARK AND ITS PEOPLE	42

1 Året 2025 i frøbranchen

Et af de sværeste, mest udfordrende, mest omvæltende produktionsår vi har oplevet i frøbranchen. Der er sket mange ting i 2025 med betydning på både kort og lang sigt.

Hvad er så sket?

Den største enkeltbegivenhed var 30. september, hvor myndighederne meddelte tilbage-trækning af en række af de vigtigste plantebeskyttelsesmidler i frøproduktionen allerede efter vækstsæson 2026. Det betyder, at der skal findes brugbare alternativer til ukrudts-, sygdoms- og skadedyrsbekæmpelsen. Det er ikke ligetil! En række af de danske frøproduktioner er i overhængende fare for udflagning!

Året 2025 så også en politisk aftale om den fremtidige kvælstofregulering. Den er uklar, uforståelig og landmænd rammes fuldstændigt arbitrært alt efter hvilken jord man har, og hvilket sædskifte, man har. Det er endnu uklart hvordan frøproduktionen påvirkes.

På den længere dagsorden er hele grundlaget for forædling, opformering og markedsføring, samt sortsbeskyttelse under revision – hvilket tilsammen udgør den lovgivningsmæssige ramme for (den danske) frøproduktion. Elementerne hér består af de efterhånden kendte bogstavkombinationer: NGT, PRM og CPVR. Mere herom i de respektive afsnit.

I 2025 fik amerikanerne ny præsident, som meget hurtigt fik markeret sig på flere planer, bl.a. på det handelspolitiske. Her oplevede vi at verdenshandlen med frø skiftede ganske meget, f.eks. blev der sendt betydelige mængder frø til Kina fra Europa. Tidligere var det mere USA, der stod for denne eksport. Til gengæld blev det dyrere at sende frø til USA pga. 15 % told, mens risikoen for at amerikanerne ville sende mere frø til EU, øgedes.

Og så skal vejret også lige have et par bemærkninger. Høsten var nogenlunde på normalt niveau, men hvis man som frøavler ikke kunne høste inden det meget kraftige regnvejr i juli, blev der ikke meget at juble over. Især arealer med hvidkløver og hybridspinat blev ramt hårdt. For havefrø var det 3. år med en dårlig høst i træk.

På længere sigt er der i branchen desværre nogen usikkerhed om, hvordan fremtiden ser ud.

Sidst i årsberetningen er der et spændende indlæg fra Dr. S.B.Mathur om hans tid i Danmark, og om hans væsentlige bidrag til frøsundhed globalt. Det er et fremragende eksempel på, hvordan nutiden bygger på fyrtårne fra tidligere.

Læs Dr. Mathurs meget fine og personlige tribut til Danmark.

Udvalgte begivenheder 2025 – kronologisk

Januar	Ny bestyrelse i Frøafgiftsfonden tiltrædelsesmøde. Plantekongres i Herning, hvor der på Frøsektionens årsmøde blev lanceret 'Close to Zero'.
Februar	Vintermøder for hhv. havefrø og markfrø på AU-Flakkebjerg
Marts	Møde i Brancheudvalget for Frø – Jørn Lund Kristensen vælges til formand Section Forage crops & amenity Grasses (SFG) – forårsmøde Dansk Frø – generalforsamling
April	Internationale møder i Copa-Cogeca og ISF
Maj	Regnskabsmøder i Brancheudvalget for Frø og i Frøafgiftsfonden Internationale møder i ESGG og i 'Closed meetings' + Verdenskongres i ISF Besøg af nye Euroseeds-konsulenter
Juni	TFA diskussion i Brancheudvalget for Frø Møde med fondstilsynet Crop Innovation Danmark-møde
Juli	Danmark bliver formandsland i EU Dansk Frø og Danske Sortsejere koordineringsmøde
August	Taskforce – flour-pesticider (TFA) start Statskonsulentmøde
September	Møder i SFG, Euroseeds, Brancheudvalget for Frø, Frøafgiftsfonden (bevillingsmøde) Working Party Seeds i Copa-Cogeca
Oktober	Dansk Frø møder Demo-dag i Hinnerup (se forsidebillede) Euroseeds årsmøder, Edinburgh
November	ISF midtvejsmøder, Bruxelles Frøudvalget, Landbrugsstyrelsen International Herbage Seed Group konference, Tasmanien
December	Taskforce TFA Ekstraordinært Brancheudvalget for Frø, Close to Zero

Gennemsnitsudbytte for 2025-høsten af græs-, kløver- og havefrø blev trods alt *bedre* end året før – se nærmere i tabelbilaget. Overordnet betragtet, blev udbytte i markfrøet gennemsnitlige, mens det i havefrø endte under middel for 3. år i træk.

Politisk og branchemæssigt er Brancheudvalget for Frø (BFF) samlingspunktet i Danmark for både frøfirmaer og for frøavlere indenfor græs-, kløver-, have- og roefrø. Her prioriteres sager, der har betydning for den danske frøbranches samlede udviklingsmuligheder og for konkurrenceevnen – på både kort og på lang sigt.

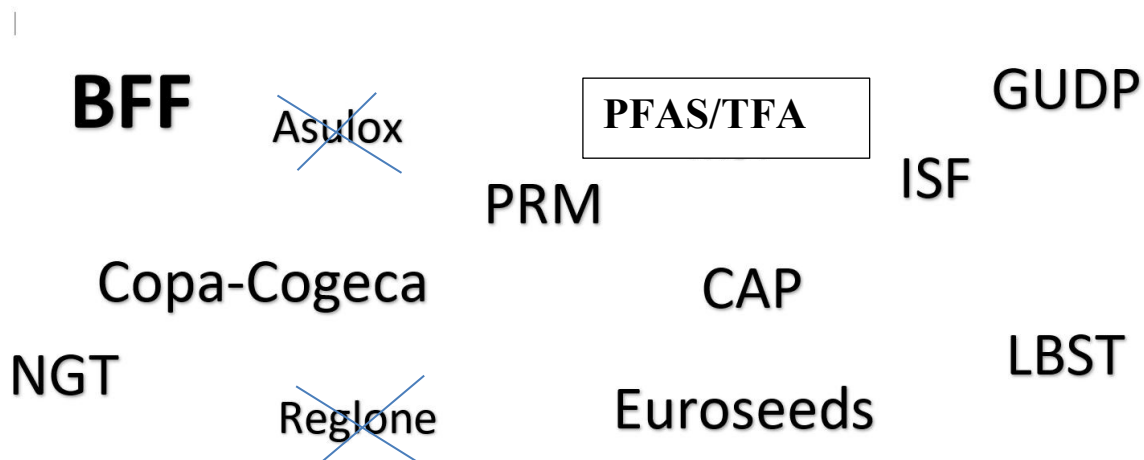
Der har i 2025 været så rigeligt med udfordringer for dansk frøproduktion og for afsætnin-gen.

Der er et godt samarbejds-klima i branchen, hvor hele værdikæden arbejder for at finde fælles løsninger. Samtidig er der i markedet – hvor man også er konkurrenter – stærk konkurrence. Sådan skal det være. Samarbejds-klimaet om fælles udfordringer er en vigtig nøgle til Danmarks helt unikke position på netop græs-, kløver- og havefrømarkedet.

1.1 Beretningsåret i hovedtræk

Der har igen været (og er) mange bolde i luften² – her i udvalg:

Figur 1: et overblik over vigtige emner for frøbranchen – se forklaringer bagest i årsberetningen. De to overkrydsede stoffer har haft sidste anvendelse i beretningsåret.

Mange af emnerne, frølovgivning 'PRM' og de nye forædlingsteknikker 'NGT' strækker sig over flere år, hvor årets bemærkelsesværdige begivenheder kan være få. Heldigvis var der afgørende gennembrud under det danske EU-formandskab i beretningsårets anden halvdel. Det vil føre for vidt at redegøre for alle de nævnte emner, men her i årsberetningen bliver nogle af dem nærmere behandlet i afsnit 2 om frø- og landbrugspolitiske forhold.

Frøbranchen har - udover de evigt aktuelle udfordringer - fokus på den *langsigtede* udvikling.

Vi har i 2025 fortsat de to GUDP-projekter: PRÆCISIONSFRØAVL og BIO4SEED. Projekterne løber henholdsvis i perioden 2023-2026 for PRÆCISIONSFRØAVL, og i 2024-2027 for BIO4SEED. (se mere i afsnit 3.2 + 3.3).

Eksporten af græs- og kløverfrø i markedsåret 2024/2025 blev igen lidt skuffende med en mængde på ca. 88.500 tons. Størstedelen af eksporten har destination EU med Tyskland som langt det vigtigste marked. Næsten halvdelen af eksporten udgøres af alm. rajgræs. Bemærk at statistikken ikke omfatter hele produktionen, men langt det meste, samt at statistikken følger markedsåret, dvs. 1. juli – 30. juni.

Afregningspriserne til frøavlerne for høsten 2024³ faldt til 8,72 kr./kg som vægtet gennemsnit. Det er den laveste pris de seneste 10 år. Frøproduktion har ofte været blandt de bedst indtjenende afgrøder, men i både 2023 og 2024-høsten, blev under normalt DB-niveau.

1.2 Det danske areal og udbytte af græs- og kløverfrø⁴

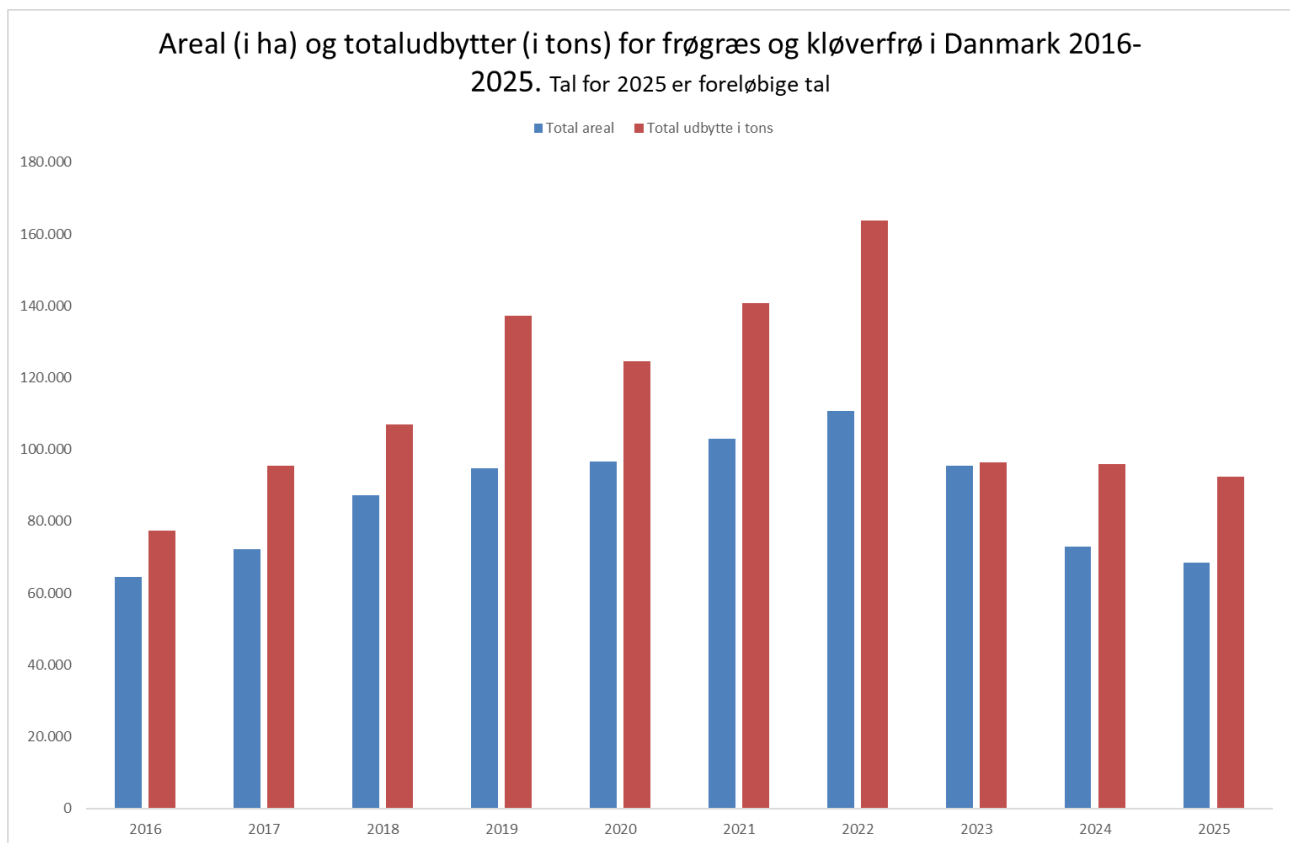
Det danske areal med græs- og kløverfrø faldt i 2025 til 68.586 ha, som er det laveste areal siden 2016. Hertil kommer arealet med havefrø, som til gengæld nåede et højdepunkt på 13.118 ha. Se tabel 1 og 2 (bagest) og figurene 2+3.

² Se forklaringer på forkortelser bagest

³ Beregningen af den gennemsnitlige afregningspris foretages ca. 1,5 år efter høst, som følge af brancheaftale.

⁴ Bemærk at tal er foreløbige og dækker både konventionelt og økologisk dyrket frø.

Figur 2: oversigt over dansk areal og udbytte af frøgræs og græsmarksbælgplanter 2016-2025 (2025 er foreløbige tal)

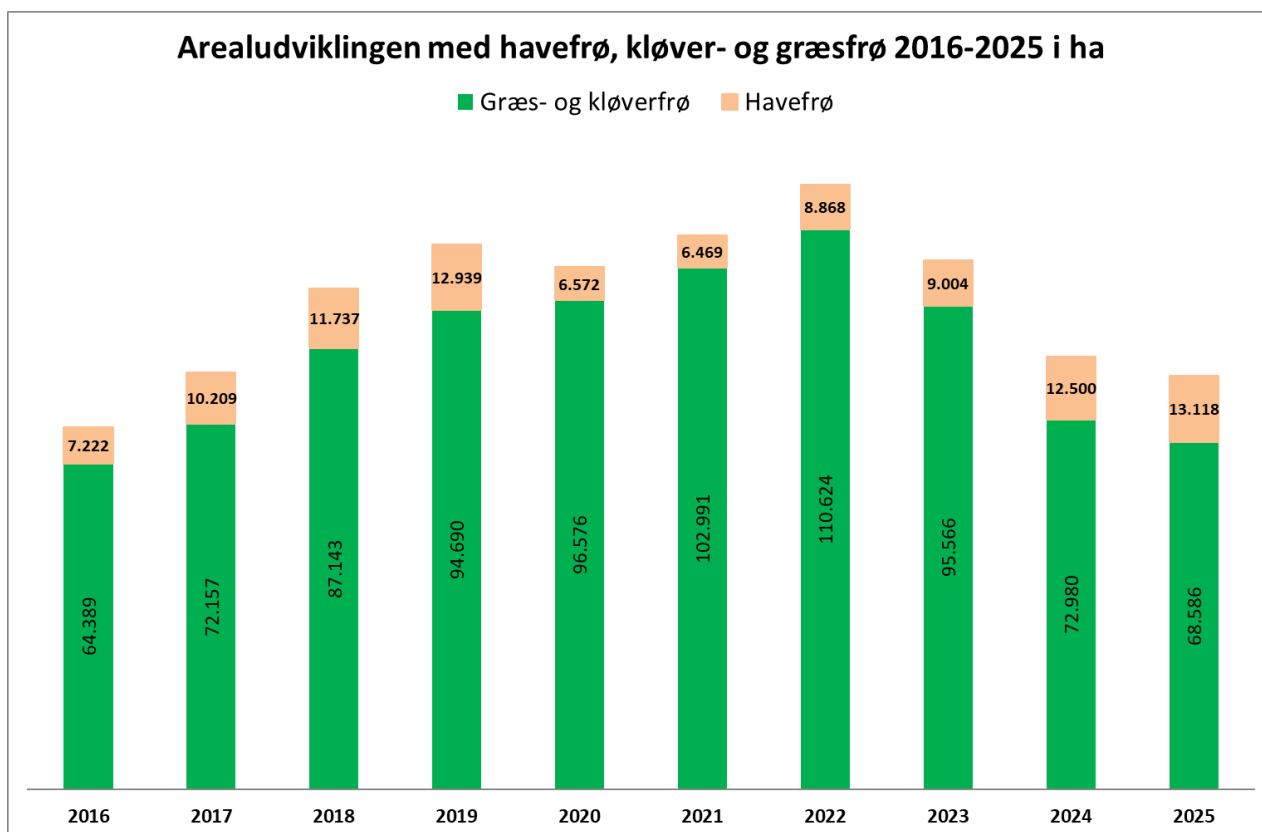
Græsmarksbælgplantefrø arealet (herunder især hvidkløver) blev på næsten samme areal med 6.486 ha, hvilket fortsat er et højt niveau. Arealet udgøres især af hvidkløver med 5.346 ha.

Arealudviklingen er direkte knyttet til de forventede eksportmuligheder, som den danske frøbranche er afhængig af. Almindeligvis eksporteres 95 % af produktionen af græs- og kløverfrø, mens resten naturligvis afsættes på hjemmemarkedet. Eksporten er forbedret i forhold til året før, men er fortsat på et lavere niveau end ønskeligt.

Frøproduktion planlægges og etableres 1-3 år før frøet skal være salgsklart, så frøfirmaerne forsøger konstant at tilpasse kontraktproduktionen ud fra kendte lagermængder, kendte og forventede produktionsmængder – både i Danmark og i de vigtigste konkurrentlande, samt naturligvis de forventede afsætningsmuligheder. En vigtig usikkerhedsfaktor er, at udbytte af græs- og kløverfrø bl.a. som følge af vejrforhold svinger fra år til år.

Græs- og kløverfrøarealet opgøres på artsniveau. Arealet opgøres for 14 græsarter og 6 græsmarksbælgplantearter (især kløver). Alm. rajgræs, rødsvingel, engrapgræs og strandsvingel er de mest betydningsfulde frøgræsser i Danmark. De fire arter udgjorde i beretningsåret tilsammen 87 % af græsfrøarealet i Danmark.

Figur 3: Udviklingen i det danske græs-, kløver- og havefrøareal 2016-2025 i ha - se også tabel 1 og 2. Figuren dækker både konventionelt og økologisk dyrket frø

Forventningerne til markfrøarealet for høståret 2026 er på niveau med 2025.

Den vigtigste konkurrenceparameter, som den danske frøbranche har stærk fokus på, er udbyttet pr. ha. Der forædles hele tiden mod bedre og mere højtydende sorter med bedre udnyttelse af hjælpestoffer, ligesom vi gennem bl.a. forsknings- og forsøgsaktiviteter støttet af GUDP, Frøafgiftsfonden, frøavlerne og virksomhederne, konstant stræber efter forbedringer.

Det er nødvendigt hele tiden at opnå større udbytter og forædle bedre sorter, for at forbedre konkurrenceevnen. Samtidig er det helt afgørende, at kvalitetskravene kan opfyldes og at dyrkingen af frøafgrøder er konkurrencedygtig med andre afgrøder. Uden opfyldelse af disse krav vil Danmark ikke kunne opretholde - eller udbygge - den unikke position vi har.

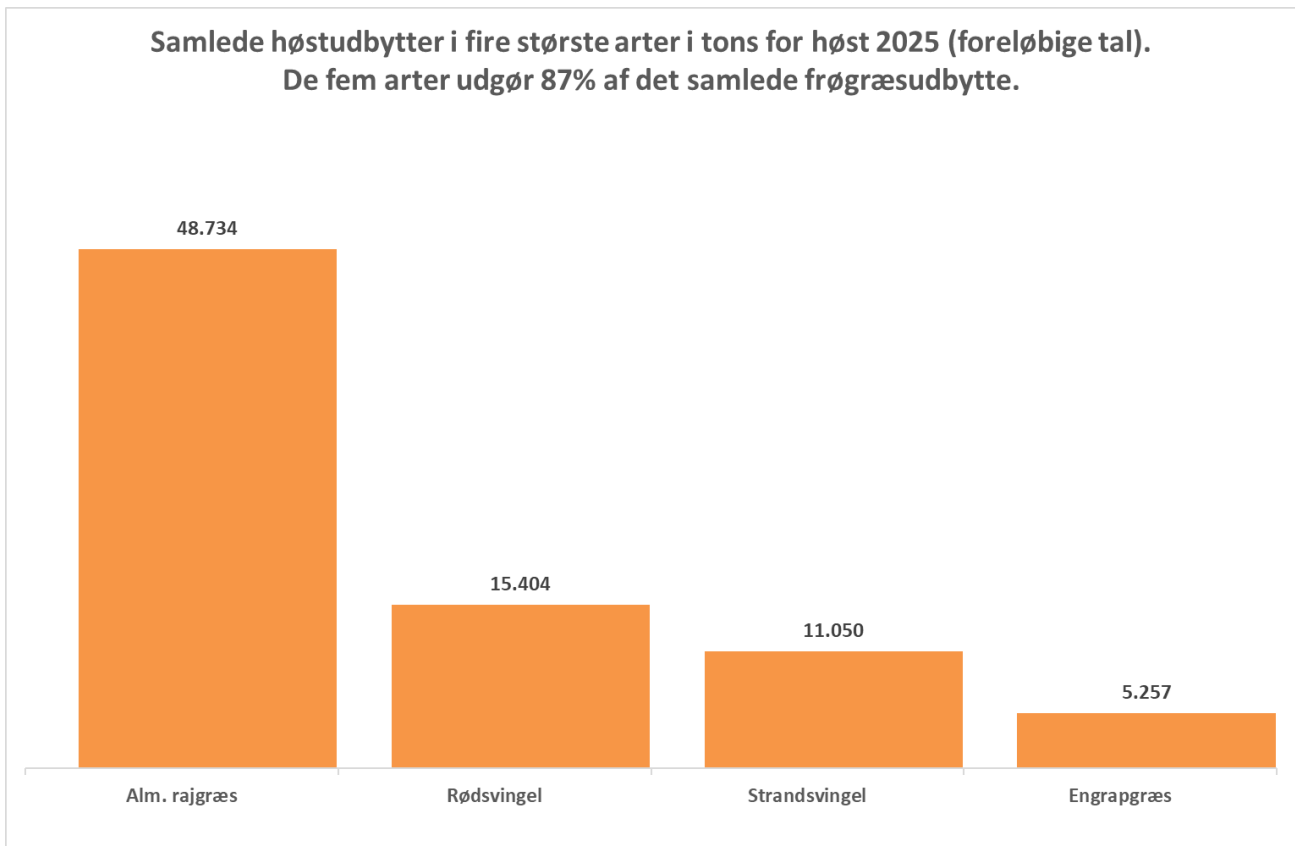
I beretningsåret har myndighedernes beslutning om at trække en række af frøbranchens vigtigste plantebeskyttelsesmidler tilbage, givet voldsomme panderynker. Se mere herom i afsnit 2.1.

Højst muligt udbytte er desuden en væsentlig parameter i hele klimafortællingen. Når der opnås et højere udbytte med de samme ressourcer, bliver klima- og miljøprofilen endnu bedre.

Det samlede, foreløbige høstudbytte af græs- og kløverfrø lød i beretningsåret på 92.400 tons (jf. tabel 3), hvilket er lidt lavere end året før og det laveste siden 2016.

Alm. rajgræs, som udgør mere end halvdelen af det høstede græsfrø, er med ca. 48.700 tons, langt den største art.

Figur 4: Foreløbig udbyttefordeling i 2025 i de fire største arter, som stod for 87 % af det samlede høstudbytte i tons. De andre 13 % bestod bl.a. af hundegræs, hvidkløver, italiensk rajgræs, rajsvingel og timote. Figuren dækker både konventionelt og økologisk dyrket frø.

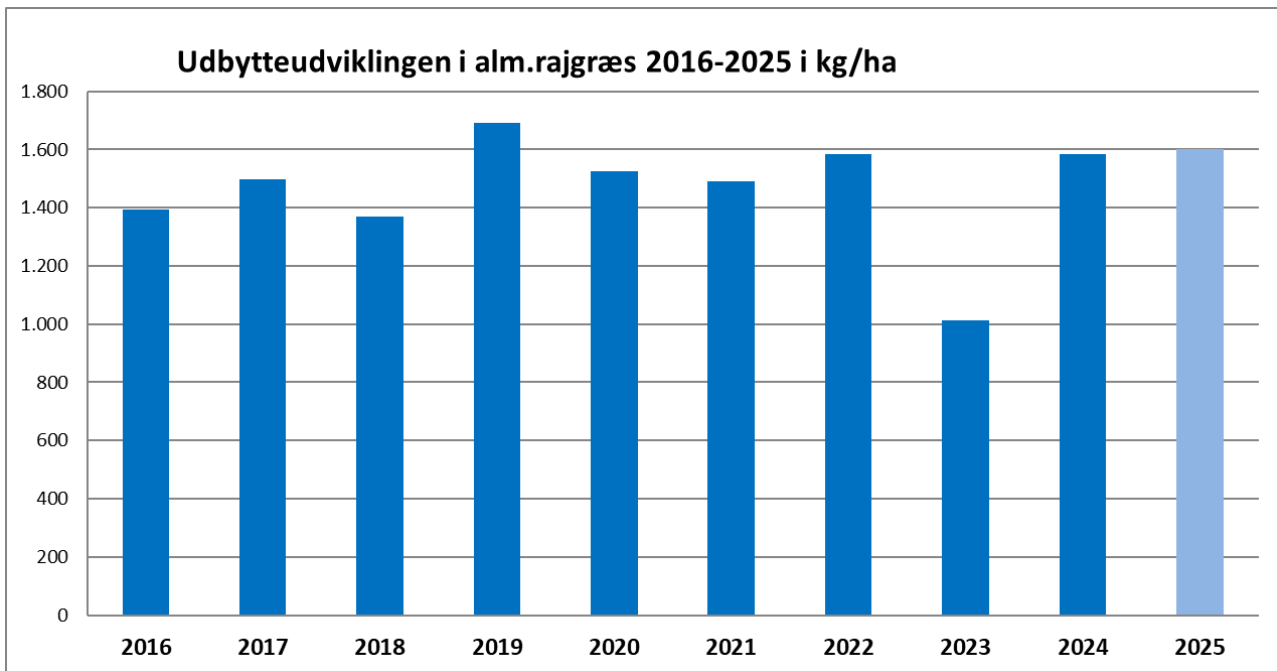
I figur 4 og i tabel 3 ses kløver- og frøgræsarternes foreløbigt opgjorte, høstede mængder i 2025. Alm. rajgræs, rødsvingel, strandsvingel og engrapgræs er igen mængdemæssigt langt de mest betydningsfulde arter med 87 % af markfrøproduktionen.

Danmark har vældige styrkepositioner på græsfrø og kløver. Danmark er det klart vigtigste græsfrøland i Europa med ca. 60 % af produktionen⁵. For nogle arter som rødsvingel og engrapgræs står vi for langt størstedelen af produktionen i EU. Det gør Danmark, fordi vi er professionelt indstillede på alle parametre, og fordi klimaet er veldisponeret for frødyrkning.

Udbytterne i kg/ha i markfrøarterne blev i 2025 mere normale. I figurerne 5, 6, 7 og 8 ses udbytteudviklingen i kg/ha for hhv. alm. rajgræs, rødsvingel, engrapgræs og hvidkløver de seneste ti år (se mere i tabel 4).

⁵ Desværre opgøres frøstatistikken ikke i EU, men ud fra kendskab til det generelle marked, kan andelen anslås.

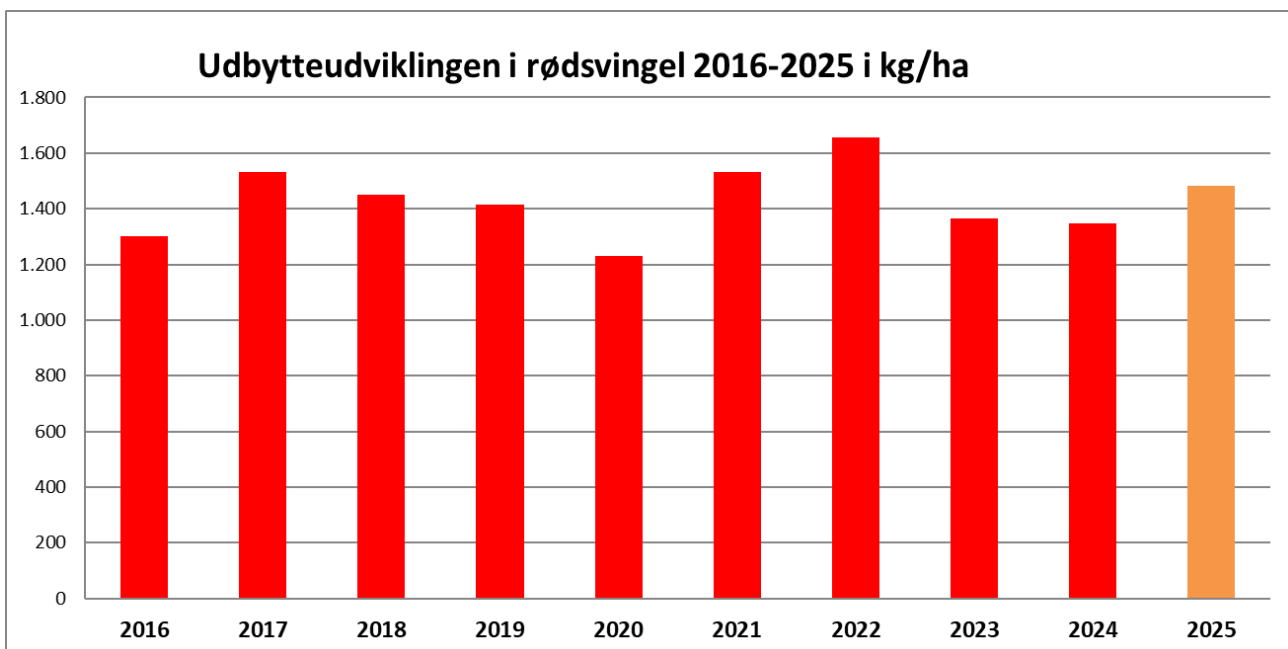

Figur 5: Udviklingen i udbytte (kg/ha) for alm. rajgræs i perioden 2016-2025. Figuren dækker i 2025 foreløbigt opgjort produktion pr. ha af både konventionelt og økologisk dyrket frø.

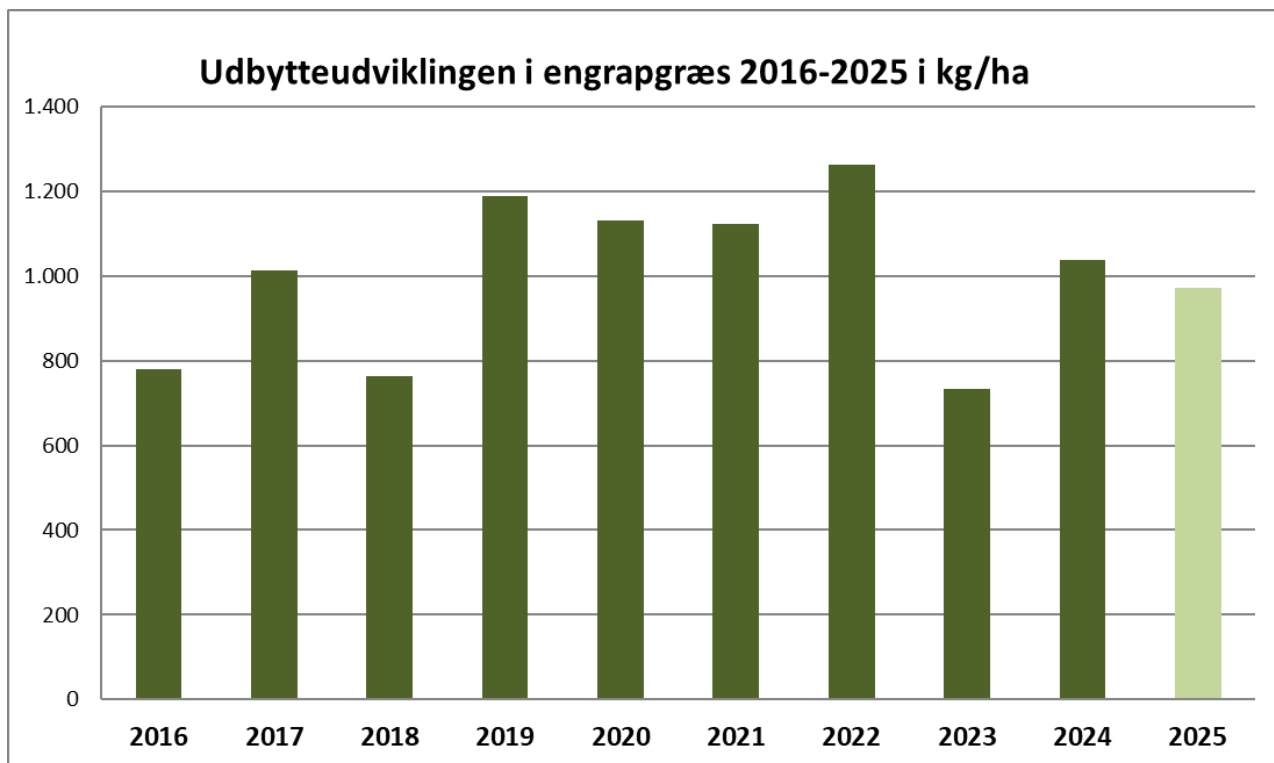
Udbyttet i alm. rajgræs er foreløbigt opgjort til 1.600 kg pr. ha. Det er et fornuftigt udbytte. Der er naturlige udsving fra år til år, men på lang sigt skal udbyttet endnu længere op.

Udbyttet i rødsvingel blev normalt med ca. 1.480 kg/ha. Som det ses af figur 6, svinger udbytterne ret meget fra år til år, men også her er der fokus på, at udbytterne skal hæves på længere sigt. Danmark står for en betydelig del af rødsvingelproduktionen i EU.

Figur 6: Udviklingen i udbytte (kg/ha) for rødsvingel i perioden 2016-2025. Figuren dækker foreløbigt opgjort produktion pr. ha af både konventionelt og økologisk dyrket frø (der er meget lidt økologisk dyrket).

Figur 7: Udviklingen i udbytte (kg/ha) for engrapgræs i perioden 2016-2025. Figuren dækker foreløbigt opgjort produktion pr. ha af både konventionelt og økologisk dyrket frø (der er næsten ingen økologisk dyrket).

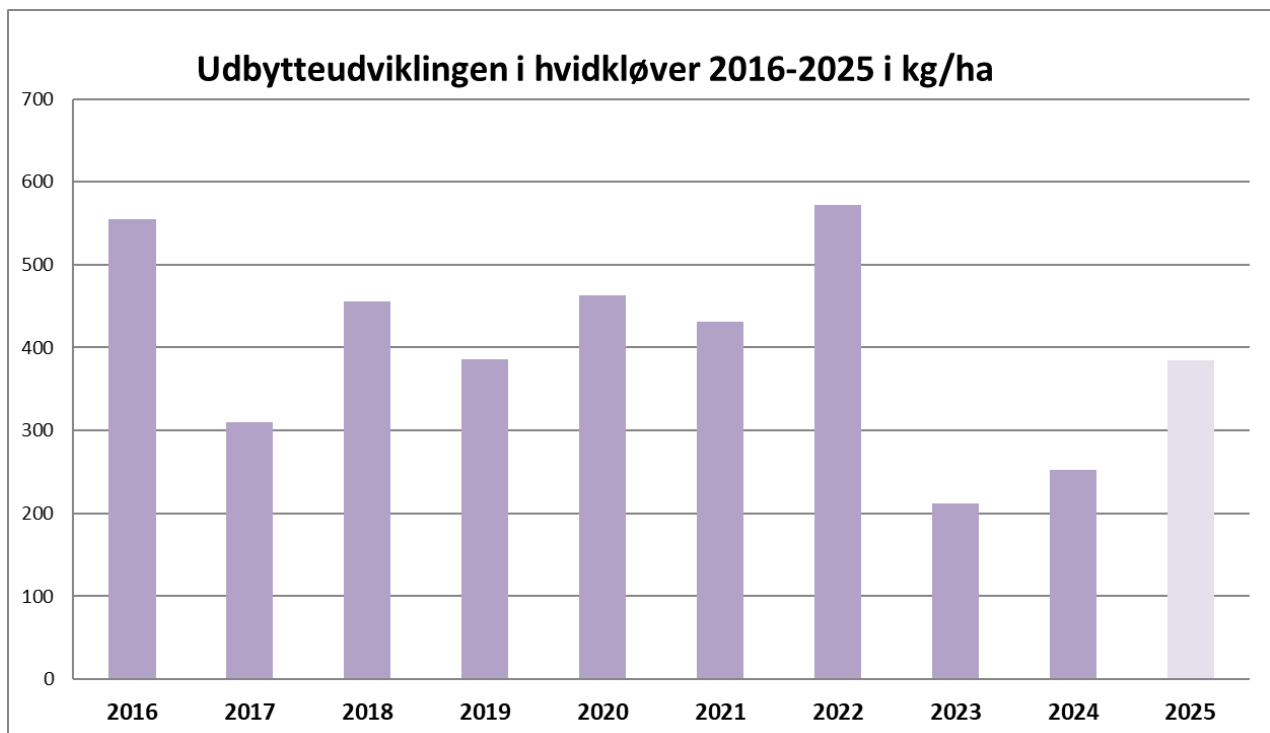
Engrapgræs blev i 2025 udbyttmæssigt lidt under 2024 høsten og fortsat på et for lavt niveau.

Hvis Danmarks position som absolut ledende inden for engrapgræs i EU skal fastholdes, så skal de største udfordringer i denne art løses. Langt den største udfordring i engrapgræs er de meget begrænsede muligheder for kemisk ukrudtsbekæmpelse, der er. Det blev sidste gang forud for høsten i 2025, at der vinteren før blev mulighed for at anvende en lav dosis Reglone.

Vi er i branchen smerteligt bevidste over, at de kemiske muligheder forsvinder, uden, at vi kan nå at finde brugbare alternativer. For engrapgræs er kvaliteten helt afgørende for markedsmulighederne, derfor fortsætter branchen arbejdet med at finde alternativer – og med en bedre tilpasset dyrkningspraksis.

Hvidkløveren opnåede ikke et godt år. Det blev dog væsentligt bedre end de dårlige år 2023 og 2024! Vejret var meget regnfuldt op til høsten, hvilket gav udfordringer. Så selvom arealet var nær rekord, blev høsten altså meget beskedent.

Figur 8: Udviklingen i udbytte (kg/ha) for hvidkløver i perioden 2016-2025. Figuren dækker foreløbigt opgjort produktion pr. ha af både konventionelt og økologisk dyrket frø (7 % af høstet mængde er økologisk i 2025).

1.3 Arealet med havefrø og andre arter med frøproduktion

Arealet med havefrøafgrøder består især af hybridspinat til frø. I 2025 blev arealet med hybridspinatfrø det største vi har oplevet med 10.700 ha (se figur 9). Høstudbyttet blev i 2025 for 3. år i træk ikke godt! Høstudbyttet landede i omegnen af 85 % af normaludbytte pr. ha.

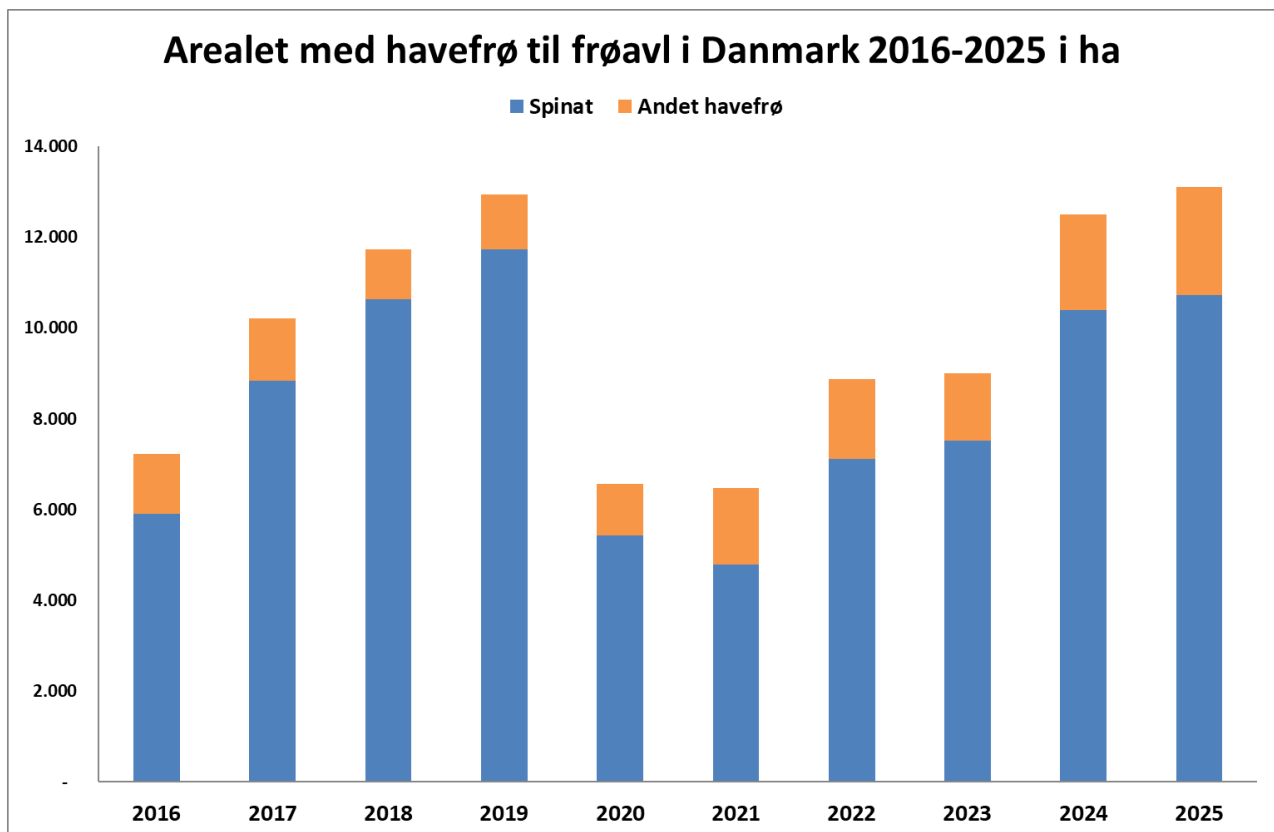
I 2026 forventes arealet med spinat til frø at forblive på det høje niveau.

Arealet med hybridspinat til frø, der lægges i Danmark af kunder fra hele verden, er stærkt afhængig af kvaliteten af renvaren. 2025 blev første år uden Asulox i spinatfrøproduktionen, hvilket medførte stedvise problemer med spildraps, samt især pileurt, som betød en større frarensesprocent. Det koster både frøavleren og frøfirmaet når der skal renses mere fra.

I de fleste år er dyrkningen af hybridspinat til frø en afgrøde med et fornuftigt dækningsbidrag. Frøavlerne oplevede i 2025 meget svingende resultater, hvilket især skyldtes den voldsomme regnperiode omkring høst, hvor høsttidspunkt og egn blev afgørende.

For havefrøs vedkommende, dvs. især spinatfrø, eksporteres i praksis 100 % af produktionen.

Figur 9: Udviklingen i arealet for hybridspinat til frø og andet havefrø i perioden 2016-2025.

I havefrøbranchen er der i Danmark (og i andre EU-lande) stigende bekymring for de færre pesticider, der er adgang til – fra kommende dyrkningssæson bliver der meget begrænsede muligheder for at bekæmpe især skadedyr. En række af de absolut vigtigste midler er enten forsvundet eller er ved at forsvinde. Med beslutningen om at trække de såkaldte flour-pesticider, er der igen lagt flere byrder på skuldrene af frøavleren og dermed på værdikæden – uden, at der er brugbare alternativer i udsigt.

Branchen arbejder naturligvis på alternativer, men hvis det ikke lykkes at udvikle løsninger med færre/andre/uden pesticidanvendelse, vil dele af produktionen udflages – ikke 'bare' ud af Danmark, men helt ud af EU.

Dette gælder især for forårssåede korsblomstrede arter, hvor manglende insektbekæmpelsesmidler gør dyrkning meget risikabel/umulig. Der er især tale om angreb af glimmerbøsser, der flyver ind fra afblomstrede vinterrapsmarker.

GUDP-projektet 'BIO4SEED' skal afsøge naturlige forebyggelses- og bekæmpelsesmuligheder mod skadende insekter, men det er ikke nok. Der skal langt større fokus på at finde løsninger – ellers vil vores råb 'ræven kommer' nok desværre blive virkelighed.

I frøbranchen er der for havefrø fokus på at opnå en større stabilitet både udbyttmæssigt og kvalitetsmæssigt, hvilket skal bidrage til stabil konkurrenceevne for Danmark – og en stabil indtjening i værdikæden. Udbytte og kvalitet skal kunne fastholdes med mindre brug af især kemisk ukrudtsbekæmpelse i fremtiden.

Foruden arealet med spinat til frø, udgøres havefrøarealet i Danmark af ca. 20 andre havefrøarter, hvor pak choi/kinakål, (urte-)krysanthemum, radise, purløg, blomsterfrø og karse er de vigtigste. Disse arter udgjorde tilsammen et rekordareal i 2025 med ca. 2.400 ha.

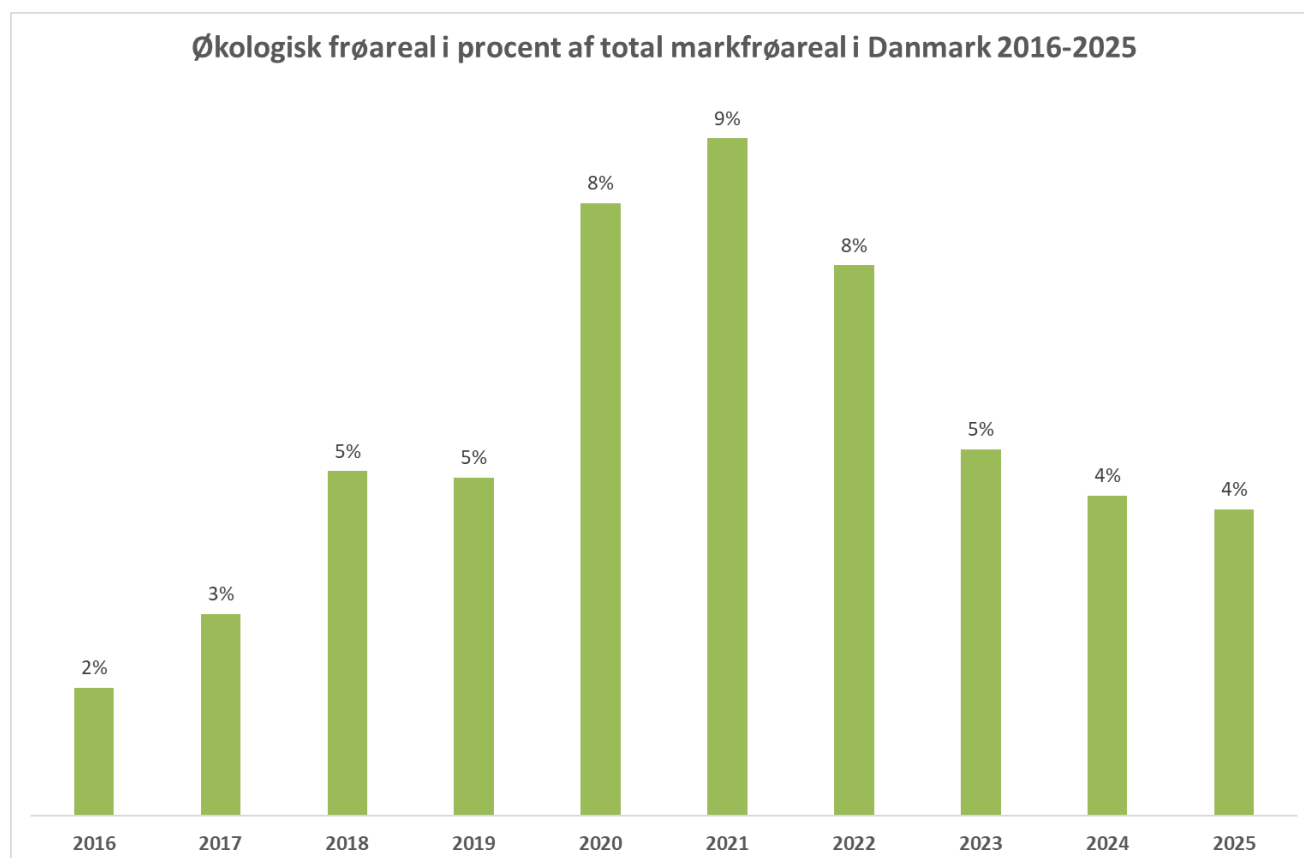
Det godkendte areal til certificering af *andre* markfrøarter til udsæd (markært, raps, olieræddike, gul sennep mv.) var i 2025 på 6.400 ha, hvilket er lidt over gennemsnittet i 10-årsperioden. Markærter og hestebønner til udsæd er de største arter. Se tabel 2.

1.4 Forbruget af græsfrø og græsmarksbælgplantefrø i Danmark

Eksporten dominerer i den grad produktionen af både græs- og kløverfrø. Alligevel er det danske hjemmemarked vigtigt for frøfirmaerne. Tidligere opgørelser af forbruget af græs- og kløverfrø på hjemmemarkedet, kan dog samlet set vurderes i beretningsåret til ca. 5.800 tons. Hjemmemarkedet for græs- og kløverfrø udgør almindeligvis ca. 5-6 % af produktionen.

1.5 Økologisk frøavl

Produktionsarealet med økologisk frøgræs og kløverfrø blev i 2025 på ca. 4 % af det samlede dyrkede frøareal. I 2025 var arealet med økologisk dyrket græs- og kløverfrø på 2.734 ha, hvilket er det laveste areal siden 2017.

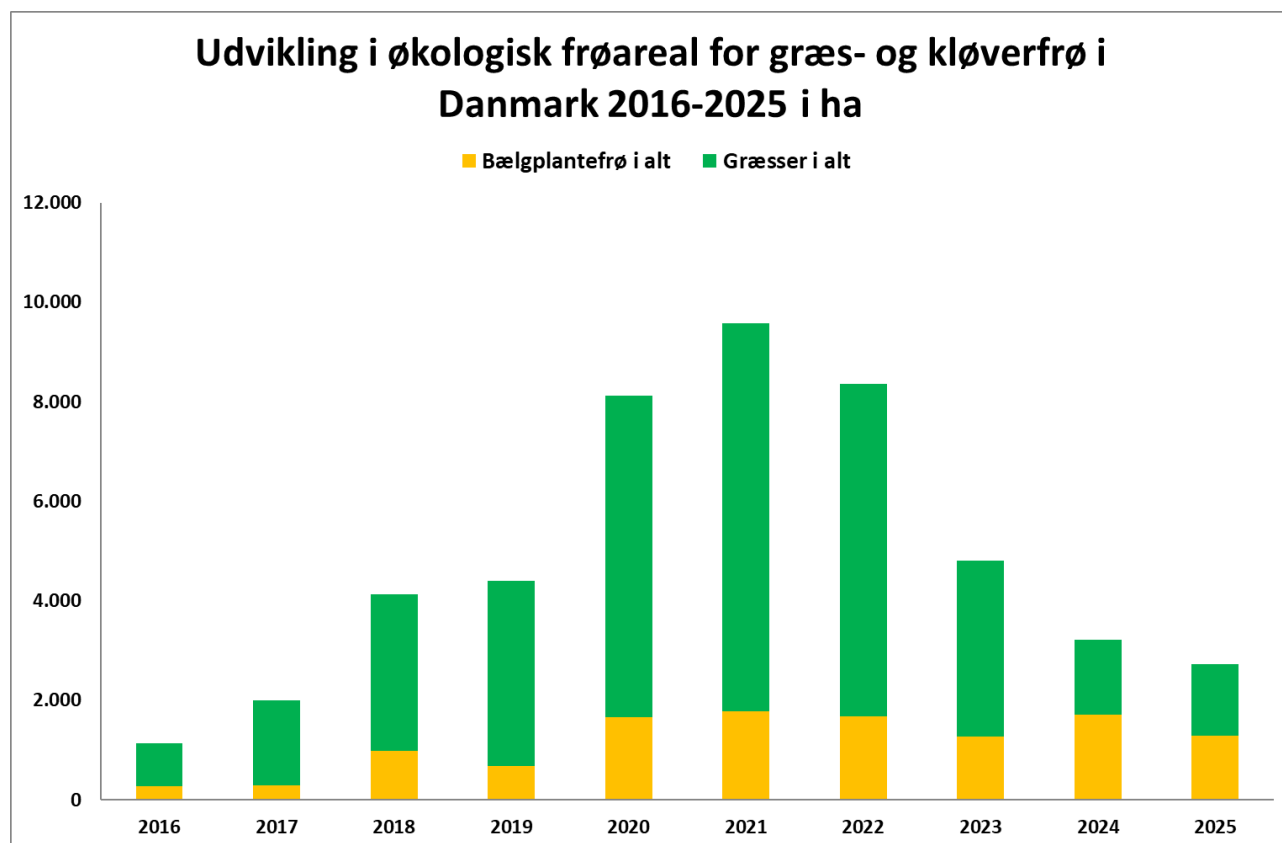
Figur 10: Økologisk markfrøareal som procentdel af det samlede markfrøareal i Danmark 2016-2025

Markedet for økologisk frø er pt. mættet. En væsentlig andel af det økologisk dyrkede frø afsættes på hjemmemarkedet.

Eksporten af økologisk dyrket græs- og kløverfrø opgøres ikke særskilt. Som i den konventionelle frøavl styres udviklingen af efterspørgslen. Udviklingen i arealet med økologisk græs- og kløverfrø er vist i figur 10, 11, 12 og i tabel 4 og 5.

Den største art i 2025 blev hvidkløver med 1.046 ha. Dernæst kommer alm. rajgræs med 650 ha og rødkløver med 617 ha.

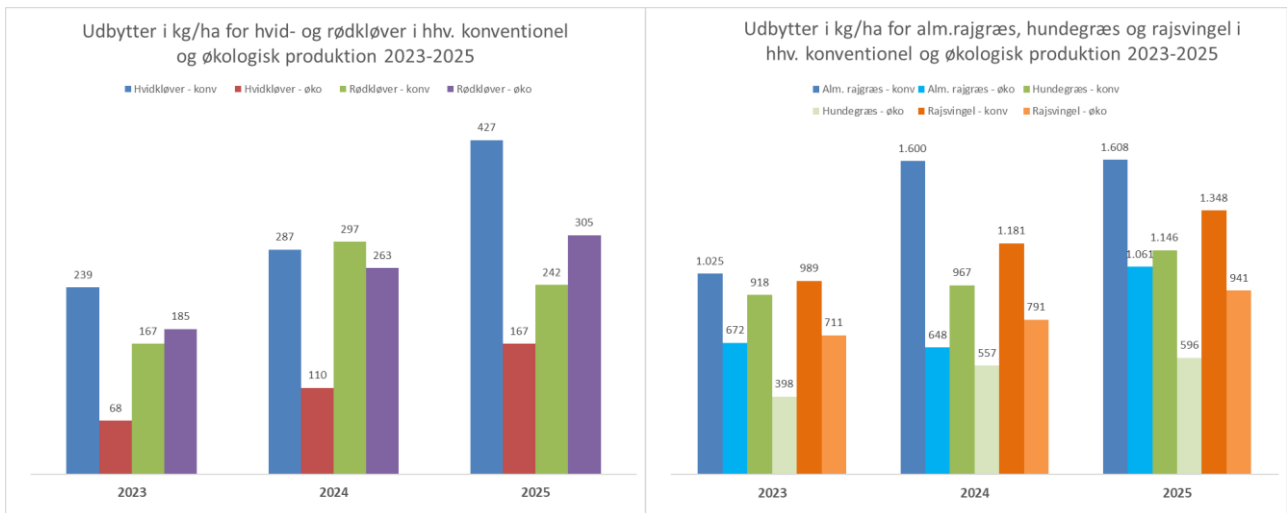
Figur 11: Udviklingen i arealer med økologisk frøproduktion af kløver- og græsfrø i perioden 2016-2025 i hektarer.

Udbyttet i økologiske græs- og kløverfrø ligger generelt lavere end konventionelt dyrket frø. Det lavere udbyttelniveau skyldes bl.a. at ukrudt, sygdomme og skadedyr ikke kan kontrolleres lige så effektivt, samt at der ikke kan tilføres behovsbestemte næringsstoffer.

I hvid- og rødkløver kan særligt skadedyr anrette stor skade.

Priserne for økologisk kvalitetsfrø er højere end konventionelt dyrket frø, således at frøavlere kan have en fornuftig *gennemsnitlig* indtjening på dyrkningen, der afspejler den større dyrkningsrisiko.

Figur 12: 3 års sammenligning af udbyttene for hhv. rød- og hvidkløver (venstre figur) og alm.rajgræs, hundegræs og rajsvingel (højre figur) som er konventionelt eller økologisk dyrket. Bemærk at der kun er tre års data.

1.6 Afregningspris til frøavlerne

Afregningen for 2024-høsten⁶ blev på 8,72 kr./kg som beregnet gennemsnit af alt græsfrø og græsmarksbælgplantefrø. Næsten alle arter faldt lidt i forhold til året før (høstår 2023) målt i kr./kg frø, mens værdien pr. ha med bedre høst blev bedre end i foregående år.

I tabel 7 ses udviklingen i de gennemsnitlige afregningspriser til danske frøavlere⁶ for høst-årene 2015-2024. Se figur 13 for en oversigt over den gennemsnitlige afregningspris, samt priserne for alm. rajgræs, rødsvingel og engrapgræs.

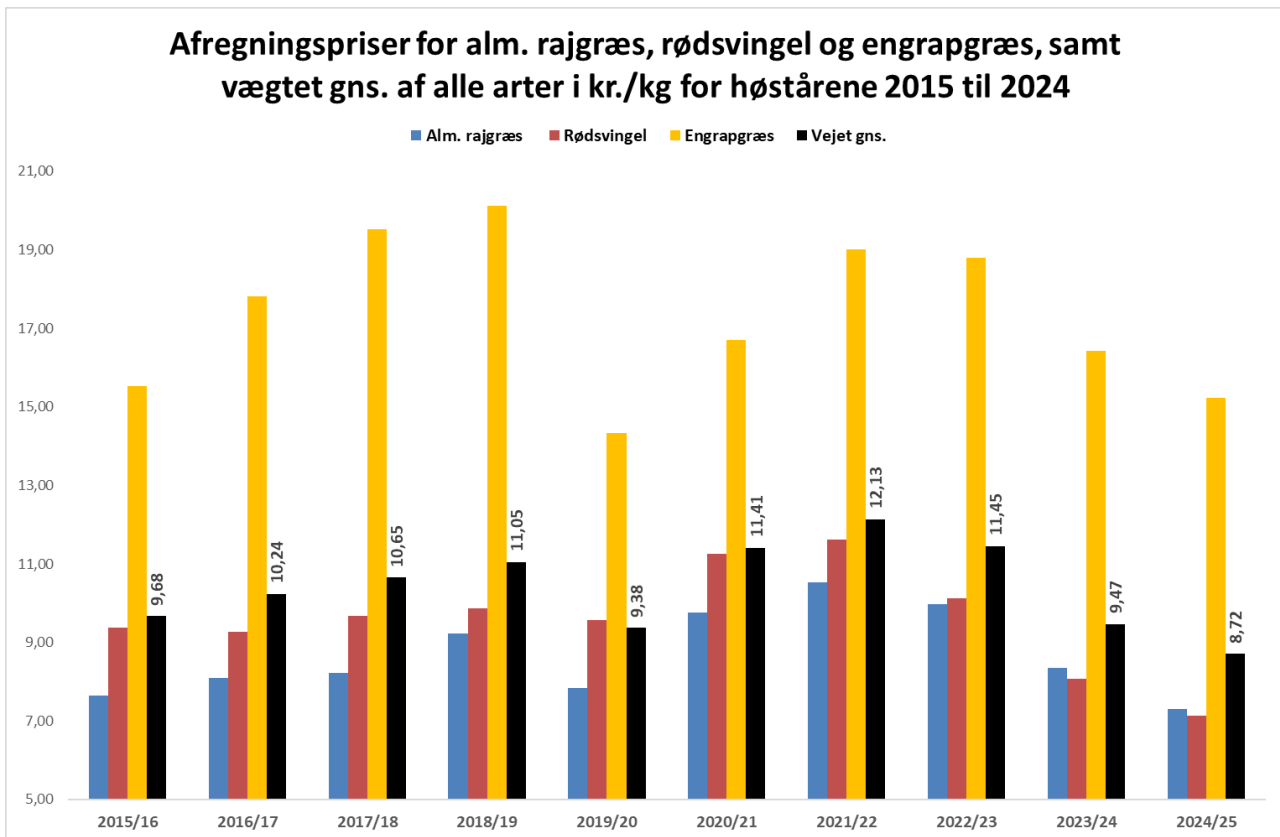
Afregningsprisen bestemmes af mange faktorer, herunder udbud, efterspørgsel, lagersituation og valutakurser (hvor bl.a. US \$ har betydning).

Afregningen for høsten 2025 kendes endnu ikke.

⁶ Bemærk, at seneste opgørelse gælder for høsten 2024, som er endelig afregnet i juni 2025. Bemærk også, at tallene er gennemsnitstal for hver enkelt art og er uden evt. bonus, lagerleje, transport eller lignende tillæg/fradrag, ligesom der ikke skelnes mellem konventionelt og økologisk dyrket frø.

Den enkelte avler modtager almindeligvis et á conto beløb svarende til ca. 75 % af slutafregningen hvert år om efteråret i høståret. Den endelige afregning kendes først i juni året efter høst, hvor restudbetalingen finder sted. I Brancheudvalget for Frø indsamles ultimo året afregningspriserne for foregående høstår, hvorefter en gennemsnitlig afregningspris på artsniveau offentliggøres på Frøsektionens årsmøde i januar (altså ca. 1½ år efter høst).

Figur 13: Den vægtede afregningspris til avlerne for alle indberettede arter af frøgræsser og kløverfrø i høstårene 2015 til 2024 (sorte søjler). Bemærk at lodret akse starter ved 5,00 kr./kg. De arealmæssigt tre største arter alm. rajgræs (blå), rødsvingel (rød) og engrapgræs (gul) er desuden medtaget. Se tabel 7.

1.7 Danmarks mængdemæssige eksport af kløver- og græsfrø

Danmark er verdens største eksportør af græsfrø til tempererede egne. Af produktionen af græsfrø anvendes kun en lille del til danske forbrugere til foder- eller plæneformål. Langt det meste afsættes til lande verden over, men med nærmarkedet i EU som det absolut vigtigste.

Eksporten⁷ i markedsåret 2024/25 lød på 88.500 tons, hvilket er under normalt niveau. Dansk frø eksporteres til over 80 lande over hele kloden.

Frø af alm. rajgræs udgjorde 50 % af den samlede mængde, mens rødsvingel med 21 % er den næst vigtigste. Engrapgræsfrø og strandsvingelfrø udgør hver 7 % af eksporten. De fire største arter udgør således ca. 85 % mængdemæssigt.

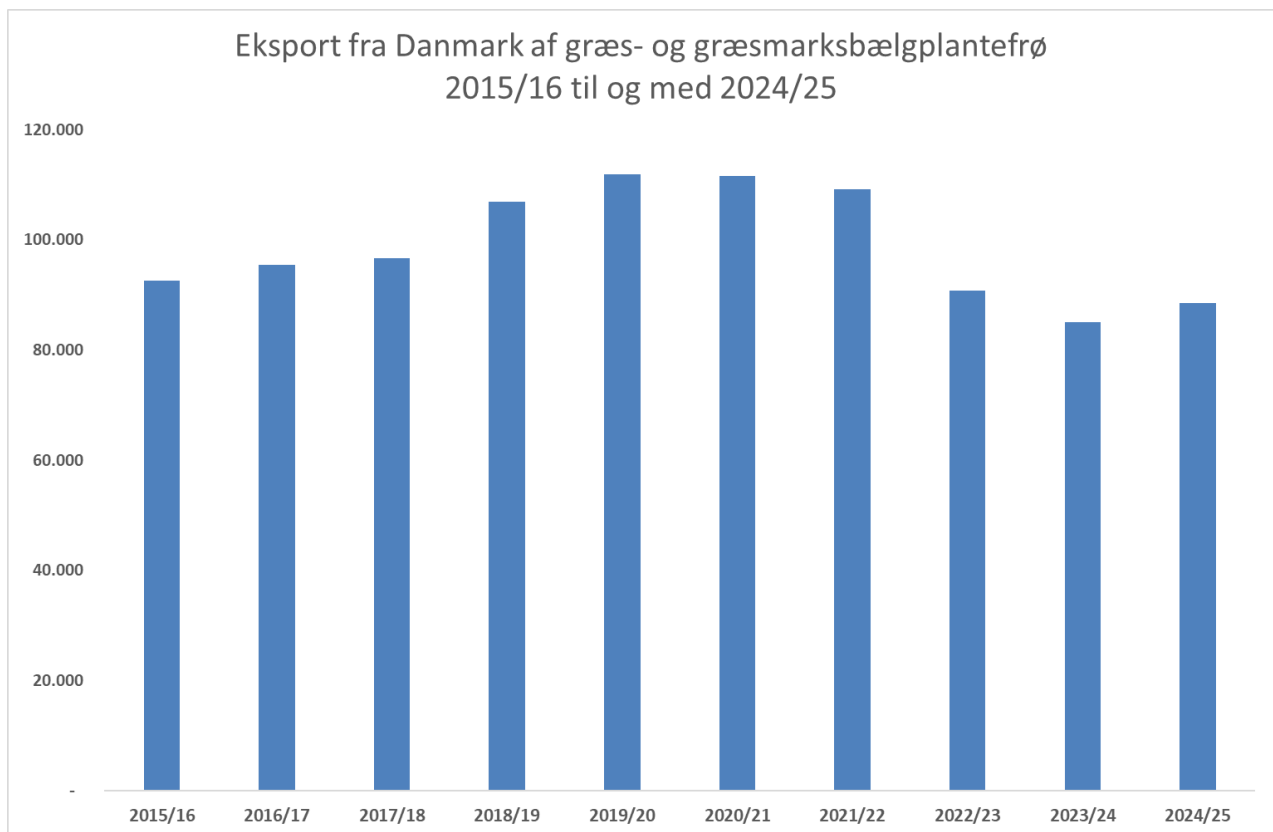
Brancheudvalget for Frø opgør udelukkende mængderne indenfor de enkelte markedsår (1. juli – 30. juni), mens Danmarks Statistik opgør handelstallene, herunder værdier på kalenderår.

EU udgør langt det vigtigste marked for dansk frø med 67 % af Danmarks eksport i markedsåret 2024/25.

Tyskland er isoleret set klart det vigtigste marked med 25% af eksportmængden. Andre store markeder er UK, Frankrig, Italien og Holland.

⁷ Tal dækker langt hovedparten af eksporten.

Figur 12: Udviklingen i eksporten i tons af kløver- og græsfrø i markedsårene 2015/16 - 2024/25. Figuren dækker både konventionelt og økologisk dyrket frø. Tal er tilnærmede.

Udenfor EU udgør UK, Asien (især Kina), Nordamerika og resten af Europa vigtige markeder i markedsåret. Talmateriale kan ses i tabel 8 og 9.

1.8 Produktionsudviklingen i EU-27⁸

Danmark står stærkt i EU, da vi vurderer at stå for over halvdelen af græs- og kløverfrøproduktionen.

Hvad angår arter som alm. rajgræs, engrapgræs, strandsvingel, hvidkløver og rødsvingel står Danmark meget stærkt i EU. Det vurderes, at udbytterne i Danmark generelt er højere end vores konkurrentlande, hvilket alt andet lige giver en konkurrencefordel.

For arter som timote og italiensk rajgræs står Danmark derimod svagere i billedet. Rødkløver dyrkes eksempelvis fortrinsvist i Frankrig, Tjekkiet, Polen, Tyskland og Sverige. Lucerne kan blive en mere betydende frø art i Danmark.

Græsfrøproduktionen i EU ligger formodentlig på ca. 200.000 tons. Desværre har vi ikke præcise tal for areal, produktion eller lagre for EU.

⁸ Hermed forstås de 27 lande, der er medlemmer af EU.

2 Landbrugspolitiske forhold med relation til frøproduktion

Frøbranchen har konstant fokus på at forbedre de rammebetingelser, som frøsektoren er underlagt i Danmark og i EU. Foruden de specielle forhold omkring frøproduktion, deltager frøbranchen i arbejdet med at forbedre vilkårene generelt for dansk landbrug gennem medlemskabet af Landbrug & Fødevarer. Desuden søges alliancer med andre organisationer på specifikke områder, ligesom der er konstruktiv dialog med myndighederne.

Frøsektoren i Danmark eller i EU fylder kun en brøkdel af andre sektorer, men til gengæld er al anden planteproduktion afhængig af, at have adgang til kvalitetsfrø, -udsæd og -lægge-materiale. Dette faktum har vi enten ikke været gode nok til at kommunikere om, eller også er vigtigheden af kvalitetsfrø ikke forstået af beslutningstagerne. Der er dog så småt ved at blive lidt mere interesse for emnet som følge af den voksende geopolitiske uro, og ikke mindst et politisk ønske om, at EU bliver mere selvforsynende.

I den forbindelse kan man godt tænke, at man i vores lille land, tager vores rigdom og vores fødevarerforsyningssikkerhed for givet. Det giver stof til eftertanke, når man skærer i de grene som vi sidder på!

En stor del af de politikområder, der har betydning for frøsektoren, afgøres i vid udstrækning i EU. I 2025 fortsatte arbejdet med de tre store emner: ny frølovgivning (PRM), adgang til nye præcisionsforædlingsteknikker (NGT) og adgang til nødvendige planteværnsmidler. Sidstnævnte fik vi en chokbehandling med tilbagetrækningen af en række af de vigtigste planteværnsmidler.

Udvalgte danske interessepunkter

2.1 Flour-pesticider, PFAS, TFA – hvad er det og hvilken betydning har det?

I 2021 gennemførtes en analyse af over 200 drikkevandsboringer landet over. I langt de fleste af dem fandtes nedbrydningsproduktet TFA. Det var et fund man ikke havde regnet med.

På det tidspunkt var der ingen, der regnede med, at landbrugets anvendelse af godkendte pesticider (hvor en række var såkaldte PFAS-pesticider) skulle være en kilde til TFA-fund i grundvandet. I et svar til Zenia Stampe (MF, Rad.V) i 2023, svarede Miljøstyrelsen:

'Der er dog ikke noget, der tyder på, at aktuelt godkendte plantebeskyttelsesmidler bidrager til den forurening med PFAS, som udgør en overskridelse af de gældende PFAS-grænseværdier for jord, drikkevand, grundvand, overfladevand, badevand og slam'.

Hvor stammede PFAS og TFA så fra? Fundene stammer især fra industrielt brug, ligesom PFAS kan findes i rigtig mange produkter vi bruger i dagligdagen – herunder brandskum, som fik sit eget liv i pressen, da der fandtes PFAS i kødet fra græssende kvæg nær kysterne. Desuden er kommer der PFAS med regnvandet.

I landbruget var der ingen alarmklokker, men da Miljøstyrelsen fik GEUS til at udarbejde en rapport om hvorvidt TFA-fund kunne stamme fra anvendelsen af pesticider, blev situationen pludselig langt mere nærværende.

Dette kendes som TriFluPest rapporten, hvor MST meddelte:

'Miljøstyrelsen skal nu vurdere nærmere, om resultater fra ny forskningsrapport kan anvendes i regulatorisk sammenhæng, både i Danmark og EU, herunder hvorvidt der er grundlag

for at tage skridt til at begrænse eller tilbagekalde eksisterende godkendelse' (December 2024)

Der er blevet sagt og skrevet ganske meget om rapporten, f.eks. at den er et tyndbenet grundlag at træffe så vidtrækkende beslutninger på. Ikke desto mindre danner rapporten grundlag for at MST i juni 2025 trækker 23 pesticider tilbage (som dog ikke havde noget salg), samt et par dage efter desuden to andre, herunder Balaya.

30. september 2025 kom så den meddelelse vi alle frygtede, nemlig tilbagetrækning af de 'sidste' 8 pesticider, herunder DFF, Mateno Duo, Mavrik, Propulse og Teppeki. Udfasningen af stofferne blev på maks. 14 måneder, som dog indebar at 2026-sæsonen var 'reddet'. Det betød også at frøavlerne fra 2027-sæsonen står uden essentielle hjælpemidler. Det var - og er - uholdbart at tæppet på den måde trækkes væk uden alternative muligheder!

Undervejs i denne proces havde Landbrug & Fødevarer tæt kontakt med både MST og Miljøministeriets departement, ligesom andre ministerier (Fødevare- og Trepartsministerierne). Internt blev informationer delt i en lille kreds og udadtil holdtes lav profil. I denne proces var det først i løbet af sommeren, at frøbranchen blev reelt inddraget og hjalp med at få konsekvenserne af 'PFAS'-pesticidernes tilbagetrækning, klart belyst. Det var en vanskelig periode, men har afstedkommet større synlighed af frøbranchens særlige udfordringer.

Opgaver – TFA task forces

- Skal undersøge:
 - Udvidet brug af eksisterende godkendte midler til anden anvendelse
 - Mulig godkendelse af midler med aktivstoffer, der er godkendt i EU, men ikke i Danmark
 - Mulighed for godkendelse af midler, som tidligere har været anvendt
 - Nye midler inkl. biosolutions
- Skal bidrage til prioritering af indsatsområderne bl.a. ift. behandlingen af mulige ansøgninger mhp. hurtigst mulig erstatning med nye løsninger (som dog ikke kan nå at blive normalt afprøvet)
- Taskforcen kan identificere evt. udfordringer og andre mulige løsninger fx sædskifte og IPM-tiltag og fremsætte forslag til innovation, forskning og udvikling, herunder også løsninger, der **ikke umiddelbart kan løftes inden for eksisterende rammer og på kort sigt**
- Ved konkrete udfordringer, der kræver politisk håndtering eller stillingtagen, herunder eventuel finansiering, løftes disse af Miljø- og Ligestillingsministeriets departement, der efter behov inddrager øvrige relevante parter, herunder andre ministerier.

L&F fik via den nævnte tætte kontakt øget fokus hos miljøministeren om, at frøbranchen, samt alle andre dele af planteproduktionen, skulle stilles reelle alternativer i udsigt. Den umiddelbare løsning blev, at der blev nedsat to task forces – én for kartofler og én for alle andre afgrøder, herunder frø.

Brancheudvalget for Frø blev tildelt to pladser i udvalget, som har MST for bordenden, mens Miljøministeriets Departement sidder med, sammen med en repræsentant fra Fødevareministeriet. Desuden består denne task force af 3 eksperter fra SEGES Innovation, 2 fra plantegerådsvirksomheden (DLBR), 1 fra sukkerroesektoren, 1 fra gartnerierhvervet, samt to medarbejdere fra L&F.

Medlemmer af TFA task force (med frø)

Taskforce afgrøder (korn, raps, frø, majs mm.)

- Forperson: Miljøstyrelsen
- Sekretariat: Miljø- og Ligestillingsministeriet
- Observatør: Fødevareministeriet
- Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi
- 11 repræsentanter indstillet af Landbrug & Fødevarer:
 - Carsten Fabricius, SEGES Innovation
 - Ghita Cordsen Nielsen, SEGES Innovation
 - Jens Erik Jensen, SEGES Innovation
 - Lars Skovgaard, DLBR planteavlslrådgiver VKST
 - Finn Olsen, DLBR planteavlslrådgiver Spiras
 - Claus Nørgaard, Nordic Sugar
 - Niels Enggaard Clausen, Dansk Gartneri/Horti Advice
 - Birte Boelt, AU-Flakkebjerg, Brancheudvalget for Frø
 - Nils Elmegaard, Brancheudvalget for Frø
 - Peter Nyegaard Nissen, Landbrug & Fødevarer
 - Katrine Barnkob Lindgreen, Landbrug & Fødevarer

Taskforcen har i 2025 haft 3 møder. Her har fokus været på minutløst at gennemgå de alternativer, der kunne tænkes at 'afbøde' betydningen af de tilbagetrukne midler. Erhvervet lavede med hjælp fra SEGES en lang liste med mulige alternativer, som Miljøstyrelsen derefter vurderede, om kunne blive godkendt.

Forventningerne til at taskforcen kunne finde brugbare alternativer, har hele vejen igennem været beskedne, og vi må da også konkludere i skrivende stund, at der kun forventes ganske få alternativer i frøproduktionen, som kan være til rådighed fra 2027 vækstsæsonen.

Aktivstof	Produktnavn	Begrundelse	Vurdering af betydning	Andre relevante afgrøder
Acetamidrid	<u>Mospilan/ Carnadine</u>	Er ansøgt som mindre anvendelse mod glimmerbøsser i <u>vår- og vinterraps</u> og korsblomstrede markfrøafgrøder. Mindre areal, der får angreb over skadestærsklen. Denne ansøgning skal prioriteres meget højt, da den skal være klar til at kunne anvendes i marts 2026 som følge af <u>straksforbud mod tau-fluvalinat</u> . Aktivstoffet er også essentielt mod skadedyr i roer	Afgørende for bekæmpelse af glimmerbøsser. Eneste løsning mod bladlus i roer, såfremt der er behov for 2 behandlinger.	Korsblomstrede frøafgrøder, roer. Alle afgrøder, hvis <u>lambda-cyhalothrin</u> forsvinder
<u>Esfenvalerat</u> (repræsentant for flere <u>pyrethroider</u>)	<u>Sumi Alpha</u>	Et bredspektret skadedyrsmiddel, der tidligere har været anvendt i DK.	Det er essentielt, at der bliver adgang til et bredspektret insekticid.	Alle afgrøder dog ikke mod de få skadedyrsarter, hvor der er udviklet resistens

Figur 13: uddrag af 'alternativ-listen' med forslag. For skadedyr er listen meget kort.

Udover alternativer, har der været fokuseret på at tydeliggøre hvor stort tabet ved udfasningen er, samt i hvor høj grad evt. alternativer kan afbøde tabet. Dette er en uhyre vanskelig øvelse, fordi tænkte alternativets effekt ikke nødvendigvis er kendt, ligesom mange andre faktorer i frødyrkingen har betydning.

I frøbranchen har vi forsøgt for arterne at vurdere tabet ved udfasningen på 'landmandsniveau'. Dette tab har vi groft estimeret til ca. 330 mio. kr. pr. år – hvilket groft sagt svarer til 30% af værdien. Denne beregning dækker udelukkende de nævnte flour-pesticider.

Det reelle tab vil blive langt højere, dels fordi vi løbende mister andre vigtige midler – eksempelvis frygter vi for Kerb, dels vil især kontrol med skadedyr nærmest forsvinde. Derfor vil

nogle arter være i fare for udflugning. Her står korsblomstrede, forårssåede havefrøafgrøder, hybridspinat og hvidkløver i meget udsatte positioner.

Vi har fra frøbranchens side arbejdet på at tydeliggøre, at de forskellige faktorer i værdikæden hænger sammen. Desuden vil en udflugning af nævnte afgrøder fjerne en stor del af fødegrundlaget for både vilde insekter og for honningbier! Endelig vil vi få et fattigere landskab med mere korn.

I taskforren har vi desuden spillet ind med en række initiativer som (på lidt længere sigt) skal finde andre løsninger. Om disse initiativer så bliver til noget, afhænger af en kommende regering.

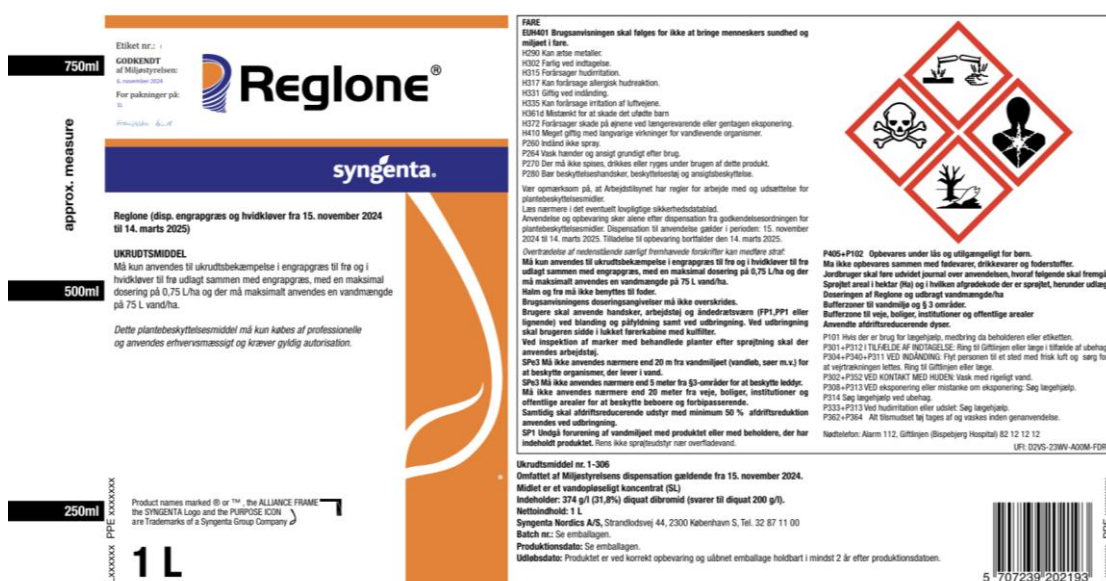
Så summa summarum har vi i frøbranchen større usikkerhed om den danske frøproduktionsplatform end nogensinde!

2.2 Adgang til (andre) nødvendige pesticider

En væsentlig forudsætning for frøproduktion med nødvendig kvalitet er, at konventionelle danske frøavlere har adgang til brugbare planteværnsmidler, især gennem godkendelser til 'mindre anvendelse'. Dette arbejde har chefkonsulenten for frø i SEGES som et vigtigt ansvarsområde.

Brancheudvalget for Frø har selv - og gennem L&F - arbejdet intensivt for at øge (eller fastholde) adgangen til nødvendige planteværnsmidler. Antallet af aktivstoffer er faldende, hvilket er problematisk - ikke mindst, hvis vi skal fastholde produktion og eksport. Og det skal vi. Den danske frøsektor er unik og skaber både eksportindtægter og arbejdspladser, samt er en afgørende brik i fødevarerforsyningsikkerheden, foruden at produktionen foregår under professionelle forhold.

Frøbranchen arbejder konstant på at udnytte ressourcerne bedre og opnå højere udbytter og fastholde kvaliteten. Kun hvis vi kan fastholde den konkurrenceevne vi har, og udbygge den, kan vi undgå at miste, hvad der er opbygget i generationer. Derfor interesserer frøbranchen sig for alle forhold med betydning for frøproduktion.

Figur 14: Etiketten fra den sidste dispensation til Reglone til ukrudtsbekæmpelse i engrapgræs og hvidkløver i vintersæsonen 2024-2025.

Reglone, som har været anvendt i årtier til ukrudtsbekæmpelse i engrapgræs og hvidkløver til vinteranvendelse, blev anvendt på dispensation for sidste gang i sæsonen med en lav dosis på 0,75 liter pr. ha.

I henhold til EU-Kommissionens database, er der i 2025 givet dispensationer til Reglone i de tre baltiske lande, i Tjekkiet og i Ungarn.

Andre problemukrudtsarter er kvik/andre ukrudtsgræsser, som på grund af det meget nære slægtskab med vores dyrkede frøgræsser, er vanskelige eller umulige at bekæmpe i en frøgræsafgrøde.

I spinat til frø blev 2025 første år uden Asulox, hvilket har øget frarensningen.

Glyphosat (Roundup) blev i beretningsåret godkendt til anvendelse i rækkedyrkning af græsser.

Kerb blev i VAP-rapport i april 2025 fundet i mængder over kravværdien. Der er endnu ikke truffet afgørelse om evt. begrænsninger.

Adgang for landmænd til kvalitetsfrø er udgangspunktet for al fødevarer- og foderproduktion – så i sidste ende indebærer restriktioner i anvendelsen af plantebeskyttelsesmidler i frøproduktionen, at fødevarerforsyningen i EU bliver mere usikker og væsentlig dyrere.

2.3 Frølovgivning/Plant Reproductive Material (PRM)

De 10 nuværende såkaldte frødirektiver, der sætter rammen for (markfrø-)sorters optagelse på sortslister, opformering og markedsføring, blev vedtaget i daværende EF i 1966⁹. Lovgivningen har vist sit formål og sin holdbarhed. Et moderniseringsforslag blev fejlet af bordet i 2013, men nu er der fornyet fokus på at udarbejde en samlet lovgivning på området.

I 2023 fremlagde Europa-Kommissionen således et forslag til en forordning, der samler de nuværende 10 direktiver til én forordning. Det skete 5. juli 2023 – hvilket var samme dag som forslaget om NGT blev fremlagt (se 2.4). De to forslag skal ses i sammenhæng.

De væsentlige elementer som sortsidentifikation, sortslisteoptagelse og certificering er heldigvis opretholdt i forslaget. Disse hovedprincipper har i årtier været grundlaget for både den danske og den europæiske frø- og såsædsindustri, og for landbrugets adgang til forbedrede sorter.

Frølovgivningen skal understøtte det store, kommercielle marked, der skal sikre fødevarer- og foderforsyningssikkerheden i EU.

Et væsentligt nyt element i forslaget, er en 'bæredygtigheds-værdiafprøvning' i forbindelse med den allerede eksisterende værdiafprøvning.

Desuden åbnes for at mindre, alternative frøproduktioner kan få adgang til markedet på lempeligere vilkår (færre krav til identitet, kvalitet, kontrol etc.). Det sidste er vi ikke tilhængere

⁹ De ældste direktiver er fra 1966 (dog opdateret i mellemtiden) og dækker 'fodder seed' (66/401) og såsæd (66/402). Siden er der kommet en række direktiver om andre afgrøder og om sortslister og sortsbeskyttelse til. Det er i alt 10 direktiver, der forventes samlet til én forordning (en forordning er *direkte gældende* i medlemsstaterne, mens et direktiv først skal implementeres i de enkelte medlemsstater = uens gennemførelse)

af, men kan leve med det, hvis disse produktioner begrænses i omfang og i øvrigt lever op til gældende plantesundhedskrav.

Argumentet for en forordning (fremfor direktiver) er, at regler og kontrol bliver harmoniseret i EU, hvilket vi støtter, dog med forbehold for, at der opretholdes fornuftige (nationale) kvalitetsnormer (og at der ikke sigtes på laveste fællesnævner).

Selve lovgivningsprocessen i EU gik i gang i 2023 med Europa-Kommissionens forslag. Siden da har både Europa-Parlamentet og Ministerrådet vedtaget deres respektive holdninger til forslaget. Det var Danmark som i slutningen af formandskabet (i december 2025) lykkedes med at få et såkaldt mandat i 'Rådet'. En imponerende bedrift af den danske forhandlingsdelegation.

Da året 2025 blev til 2026 blev stafetten videregivet til Cypern. Cypern er i skrivende stund forhåbentlig i fuld gang med at nå til målstregen i de såkaldte 'trilog-forhandlinger' mellem Rådet, Europa-Parlamentet og Europa-Kommissionen.

Brancheudvalget for Frø har hele vejen igennem fulgt sagen meget tæt! Det skyldes at lovgivningen udgør det vigtigste grundlag for frøbranchens virke. Grundlaget for frøforædling, opformering og markedsføring er på spil.

Når vi når frem til en trilog-aftale, skal den afstemmes igen i EP, hvorefter de mange følgelovgivninger skal udformes og vedtages. En ny samlet frølovgivning træder næppe i kraft før 2030.

2.4 Præcisionsplanteforædling/NGT

Præcisionsforædling, eller NGT (Novel Genomic Techniques), er også et vigtigt emne for frøbranchen. I 2018 afgjorde European Court of Justice (desværre) at alle moderne forædlingsteknikker pt. falder ind under nuværende GMO-lovgivning. Det betyder, at sådanne teknikker ikke i praksis kan anvendes i EU, da GMO-direktivet er en barriere med store krav til dokumentation – og er meget dyrt. Derfor arbejdes på en særlovgivning, der kan lette adgangen til NGT – (og adskille den fra GMO-lovgivningen).

NGT er udviklet indenfor de seneste ca. 20 år. Tidligere havde man ikke fantasi til at forestille sig den hastige udvikling af nye præcisionsforædlingsteknikker, som kan resultere i mange af de samme egenskaber, som også kan opnås med de eksisterende mutagenese-undtagelser (kemi og stråling), eller som kan opstå naturligt. Det smarte ved NGT er netop, at man hurtigt og præcist (og billigt) kan finde frem til ønskede sortsegenskaber.

Frøbranchen har brug for at have adgang til præcisionsforædlingsteknikkerne, hvis vi skal kunne levere på de krav som samfund/forbrugere/beslutningstagere stiller til landbruget.

NGT forventes at kunne bidrage med hurtig og præcis forædling af sorter, der kan udnytte ressourcerne bedre, har en bedre klimaprofil og/eller miljøprofil, har bestemte kvaliteter, har bedre resistens overfor plantesygdomme (mindre behov for kemiske plantebeskyttelsesmidler), bedre resistens overfor ændrede klimaforhold mv.

Ligesom for PRM (se afsnit 2.3), fremlagde EU Kommissionen den 5. juli 2023 et NGT forordningsforslag. Forslaget er generelt ret fornuftigt. Der foreslås to kategorier, hvoraf kategori NGT-1' især dækker mutagenese – som vurderes at være ligestillet med allerede eksisterende forædlingsteknikker. Her foreslår EU-Kommissionen fornuftigt nok, at der ikke behøves hverken risikovurdering eller mærkning mv., hvilket følger allerede eksisterende forædlingsteknikker (kemi og stråling som fremprovokere mutationer).

Figur 15: Forsidebillede med Pernille O.Hede, CEO i Healthycrop, der vandt Euroseeds 'InnovAction' konkurrence i oktober 2024 i København.

Det skal bemærkes, at uanset om vi får adgang til NGT i EU eller ej, vil vi meget hurtigt blive oversvømmet med NGT-forbedrede frø og varer fra andre lande uden for EU. Dette skyldes, at man ikke kan påvise om NGT har været anvendt eller ej.

Det lykkedes i beretningsåret for det danske formandskab af EU at nå til enighed i 'trilog-forhandlingerne' mellem Rådet, EP og Kommissionen. En enestående bedrift som har krævet en stor indsats fra alle implicerede! De danske myndigheder lykkedes med dét som fire tidligere formandskaber ikke kunne, nemlig at lande en aftale!

Endelig kan vi i EU håbe på at komme med på toget med NGT i lighed med en lang række andre lande, som allerede har fungerende lovgivning på området. I skrivende stund (april 2026) mangler udelukkende endelig godkendelse i Rådet og i Europa-Parlamentet af den ny lovgivning. Den generelle opfattelse er, at det skal lykkes. Når vedtagelsen er endelig, skal der vedtages gennemførelsesbestemmelser. Sidstnævnte proces tager to år!

Brancheudvalget for Frø - og mange andre - følger sagen helt til dørs.

3 Forskning og forsøg, herunder Close to Zero

Brancheudvalget for Frø har konstant fokus på muligheder for at forbedre den danske frøproduktionsplatform. En absolut væsentlig del af fremtiden, er at finde/afprøve/forfine/forske/forsøge nye eller bedre metoder eller hjælpestoffer til at øge konkurrenceevnen.

3.1 Close to Zero

I beretningsåret har beslutningen om at tilbagekalde godkendelserne på en række afgørende 'PFAS/TFA' pesticider betydet, at vi i frøbranchen står i en helt anden situation allerede fra 2027. Og som alle i frøbranchen ved, kan vi ikke *kun* planlægge ét år frem...

Figur 16: Andela strømmaskine vises. Foto: Thomas Holst.

I efteråret 2025 var der derfor fokus på at iværksætte initiver til at finde vejene frem uden de nævnte pesticider (se også afsnit 2.1). Dette initiativ blev navngivet 'Close to Zero'.

Close to Zero indeholdt i første omgang initiativer til at finde løsninger på ukrudts-, svampe- og skadedyrsproblematikkerne, samt løsninger i renserier/frøbehandling. Siden da, er der arbejdet videre med at identificere mulige løsninger. I skrivende stund er der indgået aftale med en projektleder som starter 1. maj, samt etableret en hjemmeside (www.closezero.dk).

Den 8. oktober 2025 afholdtes en markdemonstration af banebrydende teknologi ved Hinne-rup ved Århus. Her vises det nyeste indenfor ukrudtsbekæmpelse: lasermaskine (se forside-billede), strømmaskine, ARA-sprøjte, FarmDroid mfl. Det var chefkonsulent i frø, Carl Høj Laursen, SEGES, der havde arrangeret den spændende dag (se figur ovenfor). Der var over 200 interesserede deltagere på dagen.

Det forventes, at der iværksættes en række større og mindre projekter allerede i 2026. Mere herom i næste års beretning.

Frøbranchen har stor interesse i, at der både findes umiddelbare løsninger og løsninger på lang sigt. Frøbranchen har derfor i årtier engageret sig i forskningsprogrammer, hvor der med offentlig finansiering og med egne bidrag, har været en kontinuerlig mulighed for at 'se lidt udover egne skosnuder' – og lede efter vejen frem. Det skal være en vej, der bringer/holder den danske frøproduktion i front.

Et initiativ i beretningsåret er, at Brancheudvalget for Frø – i et vist omfang – har valgt at sætte frie midler i forskellige projekter, som ikke har kunnet finansieres ad anden vej.

BFF ser positivt ind i fremtidens *ukrudtsbekæmpelse* til frøproduktion. I dag er det muligt at kortlægge problemukrudt i en mark via droner og satellitter. Dernæst udarbejdes et kortmateriale, som danner baggrund for hvor der skal behandles i marken. Vi har set besparelser på op til 90% kemi ved kun at behandle de områder, der er inficeret af særligt rodukrudt og ukrudtsgræsser.

Det er fortsat nødvendigt at behandle hele marken *forebyggende* mod ukrudt, men der er altså muligheder, hvis problemarter alligevel udvikler sig.

Næste generation af ukrudtskontrol er *visionsbaseret*. Det betyder, at frøavleren kan udføre spotbehandling mod ukrudt 'on the go' ved hjælp af avanceret kamerateknologi. Udover behandling mod ukrudt, er det muligt at udarbejde et meget detaljeret kortmateriale vedr. ukrudtsarter, vækststadier, fremspiringsprocenter, jordbundsforhold etc. Dét datagrundlag har et stort potentiale i forhold til IPM-tankegangen som ofte nævnes i f.eks. EU landbrugs politik. Teknologierne er stadig under udvikling, og potentialet er stort.

Udvikling af ny teknologi, der er praksisorienteret og målrettet til den danske frøproduktion, er kompliceret og omkostningstungt. Udviklingen af denne teknologi, som kan medføre en bedre ukrudtskontrol og miljøprofil, vil kunne fremskyndes med tilførsel af økonomiske midler der er målrettet til at fremme udvikling af netop visionsbaseret ukrudtskontrol. Det vil være en *gamechanger* for både økologiske og konventionelle frøavlere, ligesom teknologien vil kunne overføres til ukrudtsproblemer i andre afgrøder.

Den danske frøbranche har desuden brug for at blive akkrediteret for den udvikling og bæredygtige profil som vi konstant søger. Hvis der var en international model for PBI¹⁰, ville den danske frøbranche kunne vise, hvor lav belastning pr. kg produceret frø er, ift. frøproduktion andre steder. Desværre har et lavt pesticidforbrug endnu ikke en værdi på eksportmarkedet.

Ét af de projekter der har opnået støtte i året, er AG Precision v/Kristian Møller, der dels har arbejdet på at bygge bro mellem forskellige aktører/systemer, dels har prøvet at sætte kendte dele sammen til en fungerende 'on-the-go' sprøjte. Det er meget udfordrende at opbygge og afprøve de nødvendige algoritmer, kameraer mv., og i disse år er mange forskellige aktører i gang med at løse problematikkerne.

Der kører allerede ARA sprøjte med kunstig intelligens i hvidkløver, spinat og engrapgræs med over 70% effekt. Flere arter mangler at blive testet. Der er altså muligheder i sådanne systemer, men de er omkostningstunge Pt.

3.2 GUDP: PRÆCISIONSFRØAVL (2023-2026)

'PRÆCISIONSFRØAVL' er et projekt, som frøbranchen sammen med Aarhus Universitet, SEGES Innovation og Syddansk Universitet, har modtaget GUDP-midler til.

PRÆCISIONSFRØAVL skal bl.a. udvikle et række dyrkningskoncept, hvor afgrøden etableres i tætte, ubrudte bånd og alt, hvad der står udenfor rækken, defineres som ukrudt. På baggrund af markdata, udvikles algoritmer til afgrødegenkendelse og software, som omsæt-

¹⁰ Pesticid Belastnings Indeks

ter informationerne til digitale kort for præcisionsukrudtsbekæmpelse bl.a. i de finere plænetyper af græsser. Projektet forventes at give et lavere herbicidforbrug og en økonomisk forbedret frøproduktion.

GUDP (Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram) har bevilget projektet, som har et samlet budget på 16,4 mio.kr. i årene 2023-26, hvoraf GUDP bidrager med de 8,8 mio.kr. Frøbranchens bidrag via Frøafgiftsfonden, Aarhus Universitet og branchens egne bidrag, udgør 'restbeløbet' på 7,6 mio. Partnere er Aarhus Universitet, Syddansk Universitet, SEGES Innovation, markfrøfirmaerne DLF, DSV og Barenbrug, samt Brancheudvalget for Frø.

Frøbranchen ser frem til at projektet kan forberede den danske frøproduktionsplatform til fremtiden.

3.3 GUDP: BIO4SEED (2024-2027)

Brancheudvalget for Frø opnåede i 2023 tilsagn på projektet 'BIO4SEED', som skal identificere/monitere/udvikle vejledninger til skadedyrskontrol og fremme af naturlige fjender i korsblomstrede forårssåede havefrøafgrøder og i hvidkløver til frø.

Projektet blev igangsat i 2024. GUDP støtter det fireårige projekt med 6,1 mio., mens frøbranchen, AU mfl. bidrager med 5,1 mio. – i alt har projektet omkostninger for 11,2 mio.kr. over de fire år.

Projektet er på flere måder nytænkende. F.eks. skal der identificeres naturlige fjender af skadedyr, som skal opformeres og dernæst udbringes med drone til berørte marker – og foretage naturlig bekæmpelse, og monitoring af skadedyr skal opgraderes så man bedre kan forebygge spredning af skadedyrene med en intensiv indsats på første 'udbrudssted'.

Hele projektet bygger altså på at man skal anvende naturens egne mekanismer – og mindre kemi. Og måske skal man kunne lære at leve med begrænsede tab til skadedyr.

4 Arbejdet i internationale fora - COPA-COGECA, Euroseeds, ISF mv.

Euroseeds, <https://www.euroseeds.eu/>, repræsenterer frøforædlere, frøhandel og frøproduktion bredt i EU (og i enkelte lande udenfor EU). Dansk Frø er medlem.

Søren Halbye, CEO i DLF, er præsident.

Under Euroseeds findes en række sektioner og udvalg.

Klaus K. Nielsen, DLF, er medlem af en række udvalg om forædling (PBI), sortsrettigheder (IPR) og frølistning- og frøcertificering (PRM).

I Section Forage and amenity Grasses (SFG) er Nils Elmegaard formand for udvalget. Udvalget arbejder med alle forædlings-, produktions- og markeds-mæssige forhold indenfor græs- og kløverfrø, samt andre markfrø (efterafgrøder).

Under græsfrøsektionen (SFG) i Euroseeds arbejder et udvalg (Nils Elmegaard formand i 2024) for at begrænse illegale aktiviteter på frømarkedet. Det er i branchen almindeligt kendt,

at der foruden det legale marked, også er en illegal del. Desuden er der svindel med pakninger/etiketter og lignende. Det er ulovlige og uacceptable aktiviteter, som forstyrrer markedet i EU. Udvalget har udarbejdet generelle retningslinjer for, hvordan frøfirmaer forventes at 'agere' på markedet (Code of Conduct), som langt de fleste betydende græsfrøfirmaer har underskrevet.

Figur 17: I randen af Euroseeds årsmøderne, afholdtes flere andre møder, når nu folk alligevel mødtes fra det meste af verden. På billedet er ISF Advisory Group Fodder Plants samlet i København.

COPA-COGECA, <http://www.copa-cogeca.be/Menu.aspx>, som er landmændenes og deres andelsselskabers organisation i EU, varetager frøavlernes interesser. I COPA's frøudvalg er Thor Gunnar Kofoed¹¹, formand. Troels Prior Larsen og Nils Elmegaard deltager som danske repræsentanter for Brancheudvalget for Frø. Arbejdsgruppen fokuserer på de forhold, der har betydning for frøavlerne – f.eks. NGT (præcisionsplanteforædling), frødirektiverne (PRM), den fælles landbrugspolitik, plantebeskyttelsesmidler, produktionsstatistik mv.

COPA repræsenterer næsten alle landmænd i EU. Landbrug & Fødevarer er medlem af COPA-COGECA.

De to ovennævnte organisationer arbejder sammen i EU om de forhold, som har betydning for frøbranchen, og hvor der kan skabes enighed. Dette gælder f.eks. indenfor felterne PRM, NGT, adgang til pesticider i produktionen og økologilovgivningen, hvor der er taget fælles initiativer til at argumentere for branchens holdninger overfor beslutningstagere og forbrugere.

International Seed Federation (ISF), <http://www.worldseed.org/>, er verdensomspændende og arbejder især på at forbedre handelsmulighederne for frø – herunder at fjerne ubegrundede barrierer. Der arbejdes også på at sikre sortsrettigheder, samt at repræsentere frøbranchens holdninger i andre organisationer som OECD, FAO, UPOV, ISTA og om stillingtagen og reaktioner på internationale aftaler om genressourcer (IT-PGRFA og Nagoya-protokollen).

Dansk Frø er medlem af ISF.

¹¹ Thor Gunnar Kofoed forventes april 2025 genvalgt til formand for udvalget for endnu 2 år.

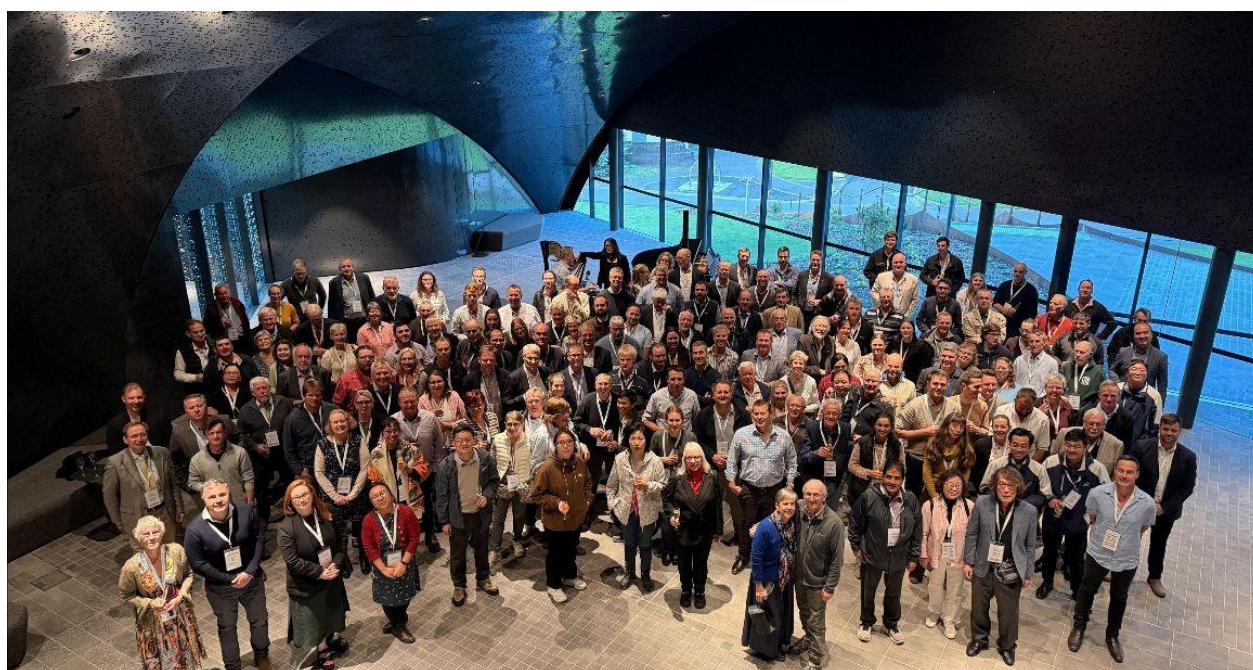
Klaus K. Nielsen, DLF, er medlem af bestyrelsen i ISF.

Herudover har ISF flere arbejdsgrupper/udvalg:

- ✓ Klaus K. Nielsen sidder i Coordination Group PBI (*Plant Breeding Innovation*) og i Coordination Group IP (*Intellectual Property*)
- ✓ I Advisory Group *Forage and Turf* sidder Nils Elmegaard.
- ✓ I *Vegetables and Ornamentals* sidder Kim Nielsen, Vikima Seed.
- ✓ Nils Elmegaard er medlem af Generalsekretær udvalget, samt formand for udvalget Coordination Group ISP (*Illegal Seed Practices*).

I organisationen **ESGG** (European Seed Growers' Group) mødes frøavlerrepræsentanter fra en række lande i EU. ESGG arbejder for frøavlernes interesser i nogle af de vigtigste frøproducerende lande i EU (der er medlemmer fra Danmark, Frankrig, Italien, Sverige, Tyskland, Belgien, UK og Finland).

IHSG (International Herbage Seed Group) afholdt konference i november på Tasmanien. En dansk delegation på 12 frøfolk deltog. Her blev der, udover de brede emner, fokuseret på den australske frøproduktion. På Tasmanien har de visse muligheder i f.eks. hvidkløver, men vi oplevede ikke, at de vil blive en stor trussel generelt. Næste konference bliver i Danmark i 2027, hvor professor Birte Boelt, AU, er tovholder. En række danske frøfolk er medarrangører.

Figur 18: Alle deltagerne til IHSG konferencen i Tasmanien 2025

Havfrøvirksomhederne Jensen Seed og Vikima Seed deltager i APSA (Asia and Pacific Seed Association). Denne organisation er vigtig for især grøntsagsfrø (herunder spinatfrø) til markederne i Asien og Nordamerika.

5 Administration, fonde m.m.

5.1 Brancheudvalgets ledelse og sekretariat

I henhold til Brancheudvalget for Frøs vedtægter går formandsposten på skift mellem henholdsvis handel og produktion for ét år ad gangen. Avlsdirektør Jørn Lund Kristensen var formand for udvalget i beretningsåret, mens gårdejer Troels Prior Larsen var næstformand.

I 2025 havde Brancheudvalget for Frø 3 medlemmer¹² og 9 repræsentanter:

<u>Forening/organisation</u>	<u>Antal repræsentanter</u>
Landbrug & Fødevarer, <i>Frøsektionen</i>	4
Dansk Frø	5

Brancheudvalget for Frø 2025:

Jørn Lund Kristensen (formand), Troels Prior Larsen (næstformand), Klaus K. Nielsen, Torben Hansen, Anita Halbye, Morten Bang, Thor Gunnar Kofoed, Carsten Jørgensen og Martin Mogensen.

Henrik Buck Rasmussen, Thomas Holst og landskonsulent i frø Carl Høj Laursen, deltog som observatører.

Sekretariatets opgaver blev i beretningsåret udført af chefkonsulent Nils Elmegaard.

Den daglige administration af Frøafgiftsfonden har Carina Kjær Kristensen og Nils Elmegaard varetaget, mens L&F's økonomifunktion tog sig af bogføring og regnskab. PWC har været Brancheudvalgets revisor i beretningsåret.

Brancheudvalget har aftale med Landbrug & Fødevarer om sekretariatsbetjening.

[Brancheudvalget for Frø \(lf.dk\)](#) har mere information.

Brancheudvalget for Frø har i beretningsåret administreret Frøafgiftsfonden (gennem betalt aftale med Fondssekretariatet i Landbrug & Fødevarer).

5.2 Frøafgiftsfonden

Frøafgiftsfondens lovgrundlag kan findes i Landbrugsstøtteleven. Brancheudvalget for Frø administrerer gennem aftale med L&F, Fondssekretariatet i fonden. Se mere her: [Forside \(frøafgiftsfonden.dk\)](#)

Frøafgiftsfonden har i 2025 (spor 1) ydet støtte til en række forsknings- og forsøgsaktiviteter til gavn for den samlede frøbranche. De støttede projekter kan ses her: [Det har fonden støttet \(frøafgiftsfonden.dk\)](#).

Frøafgiftsfonden har i 2025 (spor 2) ydet støtte til en række forskningsaktiviteter til gavn for den samlede frøbranche. De støttede projekter kan ses her: [Det har fonden støttet \(frøafgiftsfonden.dk\)](#)

¹² Dansk Frø, L&F-Frøsektionen og Havefrøavlereforeningen

Bestyrelsen består af 12 personer, hvoraf 8 repræsenterer erhvervet og 4 repræsenterer offentlige interesser.

I henhold til bekendtgørelse opkræves 2 promille i produktionsafgift for frø (til spor 1). Afgiften opkræves for græs-, kløver- og grøntsagsfrø, der avles her i landet på grundlag af det samlede afregningsbeløb, der kontraktmæssigt tilkommer frøavleren inden fradrag af omkostninger til tørring og rensning, men før tillæg af merværdiafgift.

Desuden opkræves 1,25 kr./kg omsat græs og græsmarksbælgplanter på det danske marked (til spor 2).

I regnskabsåret 2025 havde Frøafgiftsfonden et afgiftsprovener på 2,1 mio.kr. i spor 1 (en halvering i forhold til året før) og 7,5 mio. i spor 2. I alt produktionsafgifter på 9,5 mio. kr. Hertil kom et tilskud fra Promilleafgiftsfonden for Landbrug på 1,5 mio.

På grundlag heraf støttede Frøafgiftsfonden med i alt 4,1 mio. kr. til forsknings- og rådgivningsaktiviteter i *spor 1* og med 11,5 mio. i *spor 2*. Fonden havde overførsler på lidt over 13 mio. kr. fra året før, så derfor kunne flere aktiviteter end afgifterne gav grundlag for, gennemføres.

Bestyrelsen består af: Thor Gunnar Kofoed (formand), Jørn Lund Kristensen (næstformand), Torben Hansen, Troels Prior Larsen, Klaus K. Nielsen, Bjarne Sigvard Hansen, Malu Rasmussen, Betty Schmidt, Benny Elmann-Larsen, Birte Boelt, Fiona Hay og Kern Lærkholm Petersen.

Nils Elmegaard er administrator, mens Fondssekretariatet i L&F forestår det praktiske.

5.3 Dansk Frø (medlem af Brancheudvalget for Frø)

Dansk Frø havde i beretningsåret 16 medlemsvirksomheder med aktiviteter indenfor græsfrø, kløverfrø, havefrø og roefrø. Medlemmernes aktiviteter dækker forædling, opformering og markedsføring af de nævnte frø i Danmark og ikke mindst til en lang række lande verden over. Langt hovedparten af produktionen eksporteres, så en mere eksportorienteret branche findes næppe i Danmark.

Bestyrelsen i Dansk Frø har hele året bestået af Jørn Lund Kristensen (formand), Annemette Tilsted, Jens-Olav Høst Hansen, Morten Bang, Leif Thygesen og Henrik Møller.

Dansk Frø består af tre sektioner:

Markfrøsektionen (Jørn Lund Kristensen formand),

Havefrøsektionen (Jens-Olav Høst Hansen formand) og

Roefrøsektionen (Henrik Møller formand).

Brancheudvalget for Frøs sekretariatsleder, Nils Elmegaard, bistår Dansk Frø efter aftale med L&F.

5.4 Frøsektionen, L&F (medlem af Brancheudvalget for Frø)

Frøsektionen er en del af Landbrug & Fødevarer. Frøsektionen varetager danske frøavlere faglige, erhvervspolitiske og markedsøkonomiske interesser og bidrager til at styrke samarbejdet mellem avlere, forskere og frøfirmaer. Sektionen ledes af en landsdækkende bestyrelse, som udpeges lokalt. Havefrøavlerforeningen udgør en lokalforening i Frøsektionen.

Troels Prior Larsen er formand. Sekretariatet varetages af chefkonsulent Thomas Holst.

Mere information på [Frøsektionen \(lf.dk\)](http://Frøsektionen.lf.dk)

6 Udvalgte forkortelser

FORKORTELSER	BETYDNING
APSA	Asia and Pacific Seed Association
BFF	Brancheudvalget for Frø
CAP	Common Agricultural Policy (EU's fælles landbrugspolitik)
COGECA	European Co-operatives (andelselskaber)
COPA	European Farmers (landmændene)
ESGG	European Seed Growers Group
EU	(den) Europæiske Union
Euroseeds	Europæiske forældre, opformeringer, markedsføring af frø
F2F	Farm-to-Fork - strategi under 'Green Deal'
FAO	FOOD and Agricultural
GUDDP	Det Grønne Udviklings- og Demonstrations Program
ISF	International Seed Federation
ISTA	International Seed Testing Association
KOM	Europa Kommissionen
L&F	Landbrug & Fødevarer
LBST	Landbrugsstyrelsen
MST	Miljøstyrelsen
NBT	New Breeding Techniques
NGO	Non-Governmental Organisation
NGT	New Genomic Techniques
OECD	Organisation of Economic Co-operation and Development
OHM	Organic Heterogeneous Material
PRM	Plant Reproductive Material/Frølovgivning
SEGES	SEGES Innovation er en privat og uafhængig forsknings- og udviklingsorganisation indenfor landbrugs- og fødevarerområdet
SUR	Sustainable Use Regulation
UK	United Kingdom
UPOV	International Union for the Protection of new Varieties of plants

7 Tabelbilag

1. Danmarks areal med græsmarksbælgplante frø og frøgræs
2. Danmarks areal med havefrø og andet markfrø til certificering
3. Danmarks høstudbytte af græsmarksbælgplanter og frøgræs
4. Dansk gennemsnitsudbytte af græsmarksbælgplanter og frøgræs
5. Udvikling i arealet med økologisk dyrkede græsmarksbælgplanter og frøgræs
6. Udvikling i de danske frølagre af græsmarksbælgplante- og græsfrø pr. 1. juli
7. Udvikling i priser til danske avlere for græsmarksbælgplante- og græsfrø
8. Danmarks eksport af græsmarksbælgplante- og græsfrø fordelt på arter
9. Danmarks eksport af græsmarksbælgplante- og græsfrø fordelt på lande

Danmarks areal med græsmarksbælgplantefrø og frøgræs i hektar

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Gennemsnit sidste 10 år
									foreløbig		
Rødkløver	139	51	248	114	475	392	449	613	887	720	409
Hvidkløver	3.619	3.796	4.341	3.474	5.032	5.672	4.918	4.592	5.424	5.346	4.621
Alsikekløver	6		0		7	0		7	35	9	9
Lucerne			4	0		0	13	25	93	216	50
Humlesneglebælg	68	30	0	34	25	95	153	120	73	170	77
Kællingetand	7	4	0	10	10	8	11	0	0	25	8
Bælgplantefrø i alt	3.839	3.881	4.593	3.632	5.549	6.167	5.544	5.357	6.512	6.486	5.156
Alm. rajgræs	24.074	26.175	34.161	43.012	43.777	48.184	51.627	44.101	34.654	30.460	38.023
Ital.rajgræs + Wwold	818	1.833	1.295	1.867	2.171	2.502	2.193	1.123	1.552	2.171	1.752
Hybrid rajgræs	302	342	427	484	741	758	532	282	217	341	443
Timothe	363	405	538	499	659	764	963	914	533	511	615
Knoldrottehal	9	0	0	0	8	8	8	10	10	22	8
Hundegræs	4.262	4.961	5.283	5.628	4.662	3.221	3.477	4.595	3.311	3.017	4.242
Engsvingel	513	431	194	210	731	1.204	1.332	1.097	368	357	644
Rødsvingel	17.771	18.358	21.849	19.441	19.346	22.160	26.179	19.880	10.465	10.385	18.583
Bakkesvingel	786	996	1.389	990	713	780	1.018	923	578	589	876
Strandsvingel	3.676	5.923	7.693	7.255	6.971	6.562	6.951	8.630	7.579	7.772	6.901
Rajsvingel	712	507	790	1.206	1.678	1.174	1.157	1.379	703	963	1.027
Hvene	158	158	176	143	208	231	73	145	139	44	148
Alm.rapgræs	97	56	55	80	159	182	126	95	71	56	98
Engrapgræs	7.009	8.131	8.699	10.243	9.204	9.094	9.435	7.035	6.290	5.412	8.055
Græsfrø ialt	60.550	68.276	82.550	91.058	91.028	96.824	105.080	90.209	66.468	62.100	81.414
Total areal	64.389	72.157	87.143	94.690	96.576	102.991	110.624	95.566	72.980	68.586	86.570

Brancheudvalget for Frø. Tal indeholder økologisk dyrket andel med mindre andet er angivet

Tabel 2

Danmarks areal med havefrø (ej cert.) og andet markfrø til certificering, ha.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Gennemsnit sidste 10 år
Spinat	5.905	8.842	10.642	11.729	5.432	4.782	7.119	7.529	10.397	10.724	8.310
Andet havefrø	1.317	1.367	1.095	1.210	1.140	1.687	1.749	1.475	2.103	2.394	1.554
I alt	7.222	10.209	11.737	12.939	6.572	6.469	8.868	9.004	12.500	13.118	9.864
Markært	1.306	2.340	2.358	2.696	2.064	2.351	2.713	3.061	2.999	2.348	2.424
Hestebønne (vår-)	554	1.944	2.786	2.995	2.939	2.674	2.865	2.737	2.512	2.550	2.456
Hestebønne (vinter)					12	27	71	193	175	175	109
Smalbladet Lupin	8	42	52	128	159	409	641	648	410	312	281
Roer	68	97	74	56	89	96	109	147	128	218	108
Vårraps	21	463	479	662	457	370	630	625	274	246	423
Vinterraps	137	314	201	193	126	84	144	124	135	251	171
Honningurt						24	7	6	7		11
Gul sennep	190	10	14	19	131	216	300	424	426	287	202
I alt	2.283	5.210	5.964	6.749	5.978	6.250	7.480	7.965	7.066	6.387	6.133
Total	9.505	15.419	17.701	19.688	12.550	12.719	16.348	16.970	19.566	19.505	15.997

Brancheudvalget for Frø. Tal indeholder økologisk dyrket andel med mindre andet er angivet

For andet frø er medtaget alle generationer - tal fra TystofteFonden

Danmarks høstudbytte (konv + øko) af græsmarksbælgplanter og frøgræs, tons

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Gennemsnit sidste 10 år
Rødkløver	42	10	69	19	107	66	116	112	243	195	98
Hvidkløver	2.006	1.178	1.978	1.341	2.332	2.442	2.813	972	1.371	2.058	1.849
Alsikekløver	1				5			1	16	4	5
Lucerne	0		2				10	15	31	100	26
Humlesneglebælg	63	31		34	19	70	154	63	48	154	71
Kællingetand	6	2		5	2	4	3	0	0	12	4
Bælgplantefrø i alt	2.118	1.222	2.049	1.399	2.466	2.582	3.096	1.163	1.709	2.522	2.033
Alm. rajgræs	33.557	39.206	46.728	72.692	66.688	71.816	81.686	44.711	54.838	48.734	56.066
Ital.rajgræs + WW	1.244	3.118	1.823	3.081	3.485	3.567	3.500	1.274	2.044	3.237	2.637
Hybrid rajgræs	376	406	535	642	1.057	976	543	283	238	455	551
Timothe	195	191	217	246	380	345	548	322	223	209	287
Knoldrottehale	5	0	0	0	6	4	4	3	5	10	4
Hundegræs	4.202	5.299	5.396	5.585	4.875	3.419	4.269	3.979	3.119	3.327	4.347
Engsvingel	407	319	175	92	514	1.056	1.373	825	252	303	532
Rødsvingel	23.109	28.142	31.690	27.496	23.769	33.957	43.387	27.120	14.083	15.404	26.816
Bakkesvingel	599	988	1.120	973	572	1.062	1.038	917	603	604	847
Strandsvingel	4.965	7.823	9.755	11.110	8.302	10.107	10.763	9.254	11.291	11.050	9.442
Rajsvingel	948	497	828	1.520	1.841	1.436	1.463	1.298	802	1.223	1.186
Hvene	57	59	57	80	84	80	33	54	58	17	58
Alm.rapgræs	79	39	41	64	134	162	143	72	66	55	85
Engrapgræs	5.461	8.231	6.640	12.180	10.415	10.203	11.920	5.151	6.526	5.257	8.198
Græsfrø ialt	75.205	94.317	105.005	135.761	122.123	138.190	160.675	95.262	94.147	89.887	111.057
Total	77.324	95.539	107.054	137.160	124.589	140.772	163.771	96.425	95.857	92.409	113.090

Brancheudvalget for Frø. Tal 2025 er foreløbige

Tabel 4

Dansk gennemsnitsudbytte af KONV + ØKO græsmarksbælgplanter og frøgræs, kg pr. ha

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Gennemsnit sidste 10 år
										Foreløbige	
Rødkløver	303	203	279	169	225	167	259	183	273	271	233
Hvidkløver	554	310	456	386	464	431	572	212	253	385	402
Alsikekløver	112		570		704			187	457	456	414
Lucerne							739	581	336	463	530
Humlesneglebælg	933	1.048		999	767	735	1.008	529	658	904	842
Alm.Kællingetand	807	431		503	222	495	252				452
Alm. rajgræs	1.394	1.498	1.368	1.690	1.523	1.490	1.582	1.014	1.582	1.600	1.474
Ital.rajgræs + Wwoldisk	1.521	1.685	1.408	1.650	1.605	1.425	1.596	1.135	1.318	1.491	1.483
Hybrid rajgræs	1.246	1.186	1.254	1.326	1.427	1.288	1.021	1.004	1.095	1.334	1.218
Timothe	536	471	403	492	577	451	569	353	418	410	468
Knoldrottehale	578				743	546	528	271	510	473	521
Hundegræs	986	1.068	1.021	992	1.046	1.062	1.228	866	942	1.103	1.031
Engsvingel	793	740	900	439	703	877	1.031	752	684	850	777
Rødsvingel	1.300	1.533	1.450	1.414	1.229	1.532	1.657	1.364	1.346	1.483	1.431
Bakkesvingel	762	992	806	983	802	1.361	1.019	993	1.043	1.026	979
Strandsvingel	1.351	1.321	1.268	1.531	1.191	1.540	1.548	1.072	1.490	1.422	1.373
Rajsvingel	1.332	980	1.048	1.260	1.097	1.224	1.264	941	1.141	1.270	1.156
Hvene	360	372	323	559	402	347	453	370	420	389	399
Alm.rapgræs	813	693	749	797	843	889	1.131	760	930	977	858
Engrapgræs	779	1.012	763	1.189	1.132	1.122	1.263	732	1.038	971	1.000

Brancheudvalget for Frø.

Tal for 2025 er foreløbige

Tabel 5

Økologisk frøareal med græsmarksbælgplantefrø og frøgræs i hektar

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Gennemsnit sidste 10 år
										Foreløbige	
Rødkløver	122	79	256	136	453	355	458	526	617	326	333
Hvidkløver	143	208	727	541	1.207	1.426	1.218	732	1.046	861	811
Alsikekløver	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lucerne	0	0	0	0	0	0	0	5	53	84	14
Humlesneglebælg	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kællingetand	0	0	0	0	0	0	0	0	0	20	2
Bælgplantefrø i alt	266	287	983	678	1.661	1.781	1.676	1.263	1.716	1.291	1.160
Alm. rajgræs	259	866	1.736	2.268	4.298	4.667	3.645	1.376	650	432	2.020
Ital.rajgræs + Wwold	0	95	56	162	232	261	157	115	24	0	110
Hybrid rajgræs	21	74	241	157	169	412	268	88	69	86	158
Timothe	111	104	306	237	446	571	683	570	188	212	343
Hundegræs	104	175	194	272	379	540	494	460	201	234	305
Engsvingel	59	97	90	84	173	403	490	270	82	146	189
Rødsvingel	20	32	104	53	130	252	174	105	51	16	94
Bakkesvingel	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Strandsvingel	71	113	187	161	281	370	431	318	128	108	217
Rajsvingel	219	156	223	328	354	318	340	238	73	185	243
Engrapgræs	0	5	5	0	0	9	6	5	30	24	8
Græsfrø ialt	864	1.716	3.142	3.722	6.462	7.802	6.688	3.545	1.495	1.443	3.688
Total	1.130	2.003	4.125	4.399	8.123	9.583	8.364	4.808	3.212	2.734	4.848

Brancheudvalget for Frø

Udviklingen i priser til danske frøavlere for græsmarksbælgplante- og græsfrø, kr. pr. kg

Høstår	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25	Gennemsnit sidste 10 år
Rødkløver	30,80	39,34	29,57	30,03	34,24	44,20	43,29	46,48	40,48	38,31	37,67
Hvidkløver	28,81	26,00	31,89	31,51	27,64	31,23	31,15	36,31	34,44	34,61	31,36
Humlesneglebælg	23,64	22,51	25,51			27,92	26,92	26,27	25,37	25,24	25,42
Alm. rajgræs	7,64	8,10	8,22	9,23	7,84	9,77	10,53	9,97	8,35	7,30	8,70
Ital.rajgræs	6,75	6,40	6,88	7,63	7,44	8,62	8,30	7,93	7,32	7,00	7,43
Hybrid rajgræs	8,98	7,95	9,66	10,81	9,85	9,88	11,99	10,51	8,80	8,70	9,71
Timothe	12,51	14,82	14,12	13,28	13,88	18,73	21,53	23,39	21,73	18,26	17,22
Knoldrottehale	24,67	23,07				18,93	27,02	25,60	25,67	23,25	24,03
Hundegræs	14,18	14,22	15,33	14,26	11,07	11,62	12,68	12,08	10,67	11,16	12,73
Engsvingel	11,18	14,35	12,11	14,84	15,21	17,36	17,34	14,97	12,72	13,73	14,38
Rødsvingel	9,37	9,28	9,67	9,86	9,57	11,25	11,63	10,13	8,07	7,13	9,60
Bakkesvingel	10,78	11,59	14,46	15,12	13,83	14,10	13,26	12,54	10,77	10,24	12,67
Strandsvingel	9,74	9,58	10,05	10,85	9,52	10,88	11,68	11,32	10,02	8,56	10,22
Rajsvingel	10,46	9,76	10,86	11,62	11,37	11,32	11,36	11,65	10,33	8,92	10,77
Alm.rapgræs	19,68	22,43	24,92	25,83	18,55	21,61	22,19	23,76	21,24	18,98	21,92
Engrapgræs	15,52	17,82	19,52	20,13	14,33	16,70	19,00	18,79	16,43	15,23	17,35
Hvene	31,60	30,94	39,54	40,36	34,07	37,71	40,94	43,35	36,60	33,30	36,84
Vejet gns.	9,68	10,24	10,65	11,05	9,38	11,41	12,13	11,45	9,47	8,72	10,42

Brancheudvalget for Frø - årlig indberetning af afregning. Tallene er uden evt. bonus, lagerleje, transport o.lign.

Bemærk at de angivne priser dækker både konventionel og økologisk frøavl.

Danmarks eksport af græsmarksbælgplante- og græsfrø fordelt på arter, tons

	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25	Gennemsnit sidste 10 år
Rødkløver	187	88	139	134	142	225	83	208	124	179	151
Hvidkløver	1.579	2.080	1.647	2.084	1.753	2.041	2.402	2.223	1.473	1.488	1.877
Andre bælgplanter*	83	87	97	152	103	95	105	204	147	183	126
Lucerne	397	529	670	735	942	726	624	573	536	563	629
I alt bælgplanter	2.245	2.784	2.554	3.105	2.940	3.087	3.213	3.208	2.280	2.413	2.783
Alm. rajgræs	45.024	46.583	44.712	47.815	56.737	56.031	53.476	44.606	41.734	44.604	48.132
Ital. rajgræs	3.377	2.381	3.629	3.706	3.557	2.859	3.664	3.861	3.625	2.968	3.363
Hybrid rajgræs	779	762	591	727	504	464	495	476	416	336	555
Timothe	871	878	878	1.021	685	904	702	627	585	707	786
Hundegræs	2.385	3.389	4.144	3.325	3.254	3.865	3.815	3.445	3.675	2.963	3.426
Engsvingel	302	210	593	976	236	398	490	344	342	494	438
Rødsvingel	22.058	23.430	23.997	28.675	25.978	24.202	23.155	19.179	17.983	18.933	22.759
Bakkesvingel	826	780	492	684	1.000	932	881	664	719	997	797
Strandsvingel	5.985	5.666	6.316	7.987	7.799	8.142	8.063	7.455	6.820	6.557	7.079
Rajsvingel	1.082	1.327	1.715	1.936	1.283	1.743	1.201	926	1.194	1.255	1.366
Engrapgræs	7.514	7.024	6.897	6.741	7.771	8.767	9.687	5.830	5.422	6.068	7.172
Andre græsser**	164	232	221	189	197	226	295	217	244	212	220
I alt græsser	90.366	92.662	94.185	103.782	109.000	108.531	105.923	87.629	82.758	86.095	96.093
Total	92.611	95.445	96.739	106.886	111.940	111.618	109.137	90.837	85.038	88.508	98.876

* inkl. Sneglebælg, alsike, kællingetand, persisk kløver, jordkløver, alexandrinerkløver, blodkløver, ladino kløver

** inkl. alm. rapgræs, hvene, hejre, bermudagræs, mosebunke, dichondra repens, draphavre, poa reptans, enårig rapgræs, lundrapgræs, kikuyugræs og kamgræs

Tabel 9

Danmarks eksport af græsmarksbælgplante- og græsfrø fordelt på lande, tons

LAND	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25	Gennemsnit sidste 10 år
BELGIEN/LUX	1.461	1.145	1.667	2.006	1.639	1.793	1.268	875	759	770	1.338
ESTLAND	329	301	364	446	540	519	562	464	539	585	465
FINLAND	1.234	1.077	1.167	1.197	1.618	1.617	1.671	480	876	1.073	1.201
FRANKRIG	9.704	9.979	10.262	10.814	11.810	13.030	11.481	8.811	9.191	9.582	10.466
HOLLAND	4.994	4.770	5.017	6.399	5.936	6.295	4.811	6.864	4.120	3.326	5.253
IRLAND	988	941	727	838	1.144	1.647	2.529	2.289	2.025	2.326	1.546
ITALIEN	5.977	5.822	5.744	5.985	5.948	6.630	8.498	6.495	5.850	6.680	6.363
LITAUEN	1.076	945	996	1.064	1.180	967	994	690	897	877	969
POLEN	3.017	3.598	3.174	3.023	4.059	2.505	3.477	2.023	2.046	3.037	2.996
RUMÆNIEN	897	871	997	1.180	1.561	1.877	1.623	1.501	1.685	1.451	1.364
SPANIEN	1.153	1.165	1.170	1.433	1.439	1.418	1.885	1.541	876	910	1.299
SVERIGE	1.230	1.425	1.493	1.872	2.171	2.074	1.837	1.172	1.717	1.583	1.657
TJEKKIET	1.381	1.442	1.612	1.967	2.091	2.060	2.302	1.232	893	2.128	1.711
TYSKLAND	28.314	26.111	25.275	30.911	34.716	29.353	25.797	24.503	19.902	22.120	26.700
UNGARN	886	941	871	975	1.203	1.254	1.220	822	293	717	918
ØSTRIG	1.772	1.461	1.539	2.217	2.371	2.261	1.943	1.307	1.070	775	1.671
EU-27 I ALT	65.725	63.401	63.697	74.171	81.265	77.055	73.900	62.754	54.482	59.620	67.607
3. LANDE I ALT	26.886	32.044	33.041	32.698	30.674	34.563	35.236	28.082	30.557	28.888	31.267
Totalt	92.612	95.445	96.739	106.886	111.939	111.618	109.137	90.837	85.038	88.508	98.876
NORDEN	559	466	598	849	816	793	562	595	828	1.022	709
ØVRIG EUROPA	17.020	20.138	20.159	20.935	20.104	21.418	17.488	14.252	12.832	14.607	17.895
NORDAMERIKA	3.196	2.916	3.545	3.913	2.622	4.763	7.147	5.636	6.409	2.829	4.298
SYDAMERIKA	436	854	788	579	309	325	908	1.155	725	538	662
ASIEN	5.174	7.278	7.474	6.001	6.603	7.129	8.677	5.662	8.664	9.577	7.224

*** _

8 A tribute to Denmark and its People

Se vedhæftning på næste side (på engelsk)

A Tribute to Denmark and its People

By

Dr. Suresh Behari Mathur, M.Sc., Ph.D., FIS World Seed Prize

Former Director, Danish Government Institute of Seed Pathology for Developing Countries
(Frøpatologisk Institut for Udviklingslandene)

Let me say what a wonderful life this has been for me and my family in Denmark. Having lived here for over sixty years, I want to express my gratitude, respect and admiration for the nation and its people.

I was a young man only 30 years old when I had the pleasure of coming to this country. I was invited by the late Dr. Paul Neergaard on a 5-month fellowship to work on a disease of bean seeds produced in Kenya by J. E. Ohlsens Enke Frø, the world-renowned Danish seed company. Paul Neergaard, a famous plant pathologist, was working as a Plant Inspector at Denmark's Plant Protection Service (Statens Plantetilsyn). Paul Neergaard and I had met in the Netherlands in 1964, when I was doing my second post-doctorate at the Institute of Phytopathological Research in Wageningen, after having completed my first post-doctorate at McGill University in Montreal, Canada. It was a chance meeting that led to a lifetime of friendship and scientific collaboration. Paul Neergaard's invitation was a wonderful opportunity to pursue my interest in diseases of seeds. I had developed this interest as a teenager in India when I used to go shopping for my parents to buy food grains of different crops, and often these grains did not look clean to me. I came to Denmark in late December 1964 by train from the Netherlands. It was a beautiful journey. In fact, my first interaction with the people of Denmark was on board this train, a very pleasant conversation on different topics of life. The moment I arrived, I was invited for Christmas and New Year celebrations at "Stendal", Paul Neergaard's farmhouse.

In early 1965, an idea came to my mind of starting an international institute of seed pathology. I developed this idea after attending the short course on seed pathology delivered by Paul Neergaard at Denmark's Royal Veterinary and Agricultural University. My idea was very much appreciated and endorsed by Mogens Boserup, Director of Denmark's Danish International Development Assistance (DANIDA), Ministry of Foreign Affairs of Denmark. In 1967, I returned to Denmark with my wife and daughter from India. In 1968, the Danish Government Institute of Seed Pathology for Developing Countries (DGISP) was inaugurated by the Foreign Minister of Denmark, Poul Hartling. In his speech, the Foreign Minister quoted the Chinese philosopher Kuan Tzu, 3rd. c. BC, "*When planning for a year, sow corn; when planning for a decade, plant trees; when planning for life, train and educate mankind.*" Paul Neergaard was appointed as the first Director of the Institute, and he and I were considered co-founders. The Institute was the first of its kind in the world.

We started our family life in Denmark laying the foundation for not only the birth of my two sons, but also many cherished friendships. I wish to say that these years have been incredibly satisfying and rewarding. Paul Neergaard deserves my gratitude for his unconditional support in my career. I was fortunate to have worked with him, a brilliant scientist whom I regarded as the Father of Seed Pathology much before the rest of the world. His classic 2-volume book "*Seed Pathology*" published in 1977 was considered to be the Bible of our science. Paul Neergaard was also a true friend of my family.

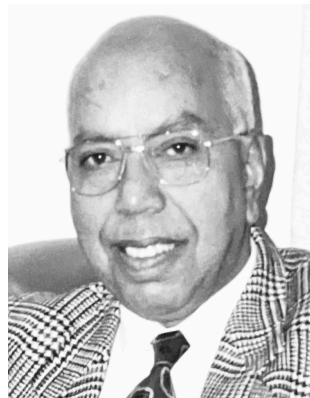
Our Institute trained over one thousand plant pathologists and seed technologists from 72 countries of Asia, Africa and Latin America. The teaching programme emphasized the role healthy seeds play in generating quality food and the requirement of disease-free seeds for future generations. For the first time in the world, large-scale research on fungal, bacterial, and viral seed-borne diseases of tropical and sub-tropical crops was initiated. We developed seed health testing methods and control strategies for national seed certification programs to reduce food losses caused by seed-borne diseases. We encouraged countries to introduce seed health testing in their national quarantine systems, so that dangerous seed-borne diseases could not spread country to country damaging global food production. Also, we developed the academic curricula for university teaching of seed pathology. Scientists who came to our Institute were requested to train colleagues in their host institutions in the knowledge they had acquired in Denmark. This replication method proved to be highly successful. The work of the DGISP reached all corners of the world through many multiplier mechanisms. Understanding the importance of seed health and movement of seeds across international boundaries, our Institute was frequently contacted by the Food and Agriculture Organization (FAO) of the United Nations, the World Bank, and international agricultural research centres, like IRRI in the Philippines, CIMMYT in Mexico, ICRISAT in India and CIAT in Colombia, for guidance and technical assistance in their programs. As a result, the activities of the Institute became famous and DGISP gained the reputation for being the world's nucleus institution in the science of seed pathology. Our work was recognized by the apex body for global seed trade, Fédération Internationale du Commerce des Semences (FIS), now known as the International Seed Federation. In 1992, I was honoured to receive the prestigious FIS World Seed Prize. The World Seed Prize is awarded to persons with an outstanding record in promoting the use of improved seed to increase food production. These achievements were possible because of the support of the officials of DANIDA, the Board of the Institute, and staff members of the Institute. I want to acknowledge the excellent collaboration the Institute had with Denmark's Royal Veterinary and Agricultural University, Denmark's Seed Testing Station, prominent plant pathologists and seed scientists, and Embassies of Denmark in the developing world.

Denmark may appear on the map of the world to be a small country, but in my opinion, this country of only 6 million people is a 'Towering Nation'. It has led the way in all spheres of life and made monumental contributions for global development. The distinguished scientists of Carlsberg Research Laboratory continue to enlighten the world with scientific breakthroughs, such as the first-time ever isolation of pure yeast, the invention of the pH scale and the Nobel prize-winning development of click and bioorthogonal chemistry. Over a hundred years ago, Nobel Laureate Niels Bohr presented us with an understanding of the atom. Novo Nordisk, the pharmaceutical giant, is delivering a great service to humanity. A pioneer in wind energy, Vestas has helped make our planet a safer place to live for generations to come. A.P. Møller - Mærsk started bridging our continents more than a century ago. Google Maps, used today by millions all over the world, was co-founded by brothers Lars and Jens Rasmussen. The masterpieces of Arne Jacobsen, Georg Jensen, Poul Henningsen, and Peter Bang & Svend Olufsen are loved for their innovation, quality and designs. The legendary fairy tales of Hans Christian Andersen were written almost two centuries ago, yet to this day children everywhere enjoy his stories. Ole Kirk Christiansen, the founder of LEGO has given every child on earth a wonderful gift. Arla Foods, a Swedish/Danish company in the dairy business, has become a household name across nations. In fact, Denmark played a vital role in the success of the dairy industry of India. Denmark's cooperative model and use of its dairy technology helped transform India into the world's largest producer of milk. Around the start of World War II, two Danish engineers Henning Holck-Larsen and Søren Kristian Toubro from FLSmidth A/S were visiting India when they founded Larsen & Toubro, one of modern-day India's most prestigious and successful multinational conglomerates. I have mentioned just a few of Denmark's success stories. There are many more that are equally notable for the impact they have had on mankind.

Mahatma Gandhi once said, “A nation’s culture resides in the hearts and in the soul of its people”. I speak from my heart when I say that I have stayed in this country because of the immense goodwill of the Danish people. This is a great nation. People of this country are open-minded, warm-hearted, sincere in their work, and have a giving nature. I have very much respected these qualities, and I have appreciated Danish traditions. Flying the national flag *Dannebrog* on birthdays of neighbours living on the same street, I find to be a beautiful gesture of friendship. Walking to the bakery with children on weekends, enjoying the aroma of freshly baked bread are simple pleasures of life that I have valued. I have greatly admired the aesthetics of Danish interior design and the art of creating a cozy atmosphere with candles during darkness, cold days, and even daylight. What a magnificent way to nurture the soul. In 1964, when I came here as a bachelor, I stayed at Nimbs Pensionat, a guesthouse of the famous Nimb family of Tivoli Gardens. Every weekend, guests were served delicious smørrebrød with snaps. I have continued to enjoy this culinary tradition. Living here has been a genuine pleasure and privilege.

I would like to put on record that both in my personal and professional life, I have always been welcomed and supported in this wonderful nation. From my very first days in Nimbs Pensionat to my retired life in these beautiful forested surroundings of northern Zealand, it has been a remarkable life journey that never would have been possible without the support of this country and its people. While India may have been my *Janma Bhumi*, country of birth, Denmark is my *Karma Bhumi*, country of my life’s work. Slowly but surely over the last sixty years, I have become a part of this great nation. There is no greater honour for me than to be one of you, with all my heart and soul. I am proud to be a citizen of Denmark.

I want to salute Denmark and its people.

S. B. Mathur
October 2, 2025
Dickens Alle 25-B, 2860 Søborg, Denmark
